



BUN VENIT!

Consecventi promovarii Accesului Liber la Informatie, noi, [www.rauflorin.ro](http://www.rauflorin.ro) oferim gratuit comunitatii HR, Angajatilor, Managerilor si tuturor celor interesati,

### **HG nr. 430/2020 privind aprobarea Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate 2020-2024**

Formatul \*Pdf contine imagini cu Linkuri catre articole si Instrumente profesionale de HR care includ Know - How si Experienta relevanta de business din organizatii de succes.

Fiti incurajat(a) sa va dezvoltati!

[www.rauflorin.ro](http://www.rauflorin.ro)

14.06.2020

## **HG nr. 430/2020 privind aprobarea Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate 2020-2024**

Publicata in MOR nr. 494 din 11/06.2020

Avand in vedere prevederile art. 25 lit. e) din Ordonanta de urgenta a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificarile si completarile ulterioare,

in temeiul art. 108 din Constitutia Romaniei, republicata,

Guvernul Romaniei adopta prezenta hotarare.

**Art. 1** (1) Se aproba Strategia nationala de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate 2020-2024, denumita in continuare Strategia, prevazuta in anexa care face parte integranta din prezenta hotarare.

(2) Strategia se aplica si in perioada postdetentie, raportat la persoanele care au executat o pedeapsa sau o masura privativa de libertate.

(3) In aplicarea prevederilor prezentei strategii, institutiile implicate au acces la baze de date si informatii gestionate cu privire la persoanele private de libertate sau persoanele care au executat o pedeapsa sau o masura privativa de libertate, in scopul asigurarii unui flux informational interinstitutional necesar cresterii eficientei interventiei recuperative si a sansei de reintegrare sociala.

**Art. 2** (1) Se desemneaza Administratia Nationala a Penitenciarelor, institutiile si autoritatile administratiei publice centrale si autoritatile administratiei publice locale, cu atributii in domeniul facilitarii reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate, sa implementeze prevederile cuprinse in prezenta strategie.

(2) Institutiile si autoritatile prevazute la alin. (1) implementeaza prevederile cuprinse in prezenta strategie corespunzator responsabilitatilor instituite in Planul national de implementare a Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate.

**Art. 3** Se infiinteaza Comitetul interministerial pentru coordonarea si implementarea prevederilor Strategiei, denumit in continuare Comitet, organism fara personalitate juridica.

**Art. 4** Rolul Comitetului este de a coordona implementarea si monitorizarea aplicarii prevederilor Strategiei.

**Art. 5** Comitetul are urmatoarele atributii:

a) coordoneaza si monitorizeaza aplicarea prevederilor Strategiei la nivelul institutiilor si autoritatilor administratiei publice centrale, precum si al autoritatilor administratiei publice locale responsabile;

b) initiaza demersuri pentru mobilizarea resurselor necesare implementarii prevederilor Strategiei;

c) asigura comunicarea interministeriala, precum si armonizarea punctelor de vedere, in aplicarea prevederilor Strategiei;

d) formuleaza recomandari si propune masuri catre institutiile si autoritatile administratiilor publice centrale, precum si catre autoritatile administratiilor publice locale cu atributii in domeniu, in vederea asigurarii coerentei si eficientizarii procesului de implementare a prevederilor Strategiei;

e) identifica si propune politicile publice generate de prezenta strategie;

f) hotaraste cu privire la constituirea grupurilor de lucru, formate din specialisti de la nivelul institutiilor si autoritatilor administratiei publice centrale, precum si ai autoritatilor administratiilor publice locale responsabile, care pun la dispozitia Comitetului date si informatii de interes in vederea fundamentarii recomandarilor, masurilor si propunerilor de politici publice formulate de catre Comitet;

g) informeaza anual Guvernul privind stadiul de realizare a obiectivelor stabilite in Strategie, prin Raportul anual de monitorizare;



h) analizeaza si formuleaza propuneri privind revizuirea prezentei strategii, in baza Raportului anual de evaluare, elaborat de responsabilii desemnati prin regulamentul prevazut la art. 8 alin. (2);

i) indeplineste orice alte atributii, in vederea indeplinirii obiectivelor pentru care a fost constituit.



**Art. 6** (1) Comitetul este format din cate un reprezentant, avand functie de conducere, cel putin la nivel de director, din cadrul urmatoarelor institutii publice:

- a) Ministerul Justitiei;
- b) Ministerul Muncii si Protectiei Sociale;
- c) Ministerul Educatiei si Cercetarii;
- d) Ministerul Afacerilor Interne;
- e) Ministerul Sanatatii;
- f) Directia Nationala de Probatiune;

g) Administratia Nationala a Penitenciarelor.

(2) Presedintele Comitetului este reprezentantul Ministerului Justitiei.

(3) Pentru fiecare membru titular al Comitetului se desemneaza cate un membru supleant.

(4) Presedintele si membrii Comitetului sunt desemnati de catre conducatorii institutiilor prevazute la alin. (1), prin ordin sau decizie, in termen de 30 de zile de la data intrarii in vigoare a prezentei hotarari.

**Art. 7** (1) Comitetul se intruneste trimestrial sau ori de cate ori este necesar, la convocarea presedintelui sau la solicitarea unui membru al acestuia.

(2) La lucrarile Comitetului pot participa, in calitate de invitati, reprezentanti ai institutiilor, ai autoritatilor administratiei publice centrale, ai autoritatilor administratiei publice locale, ai universitatilor sau ai organizatiilor neguvernamentale cu relevanta pentru problematica procesului de reintegrare sociala, precum si alti specialisti.

**Art. 8** (1) Pentru realizarea atributiilor prevazute la art. 5, Comitetul adopta hotarari.

(2) Hotararile Comitetului se adopta cu votul majoritatii membrilor prezenti, in conformitate cu prevederile regulamentului propriu de organizare si functionare, aprobat prin hotarare a acestuia, la prima intalnire de lucru.

(3) Secretariatul tehnic al Comitetului este asigurat de catre Administratia Nationala a Penitenciarelor. Atributiile Secretariatului tehnic si procedurile de lucru ale Comitetului sunt stabilite prin regulamentul de organizare si functionare prevazut la alin. (2).

PRIM-MINISTRU  
LUDOVIC ORBAN

Contrasemneaza:

Ministrul justitiei,

Marian Catalin Predoiu

Ministrul afacerilor interne,

Marcel Ion Vela

p. Ministrul muncii si protectiei sociale,

Tudor Polak,

secretar de stat

Ministrul educatiei si cercetarii,

Cristina Monica Anisie

Ministrul sanatatii,

Nelu Tataru

Ministrul economiei, energiei si mediului de afaceri,

Virgil-Daniel Popescu

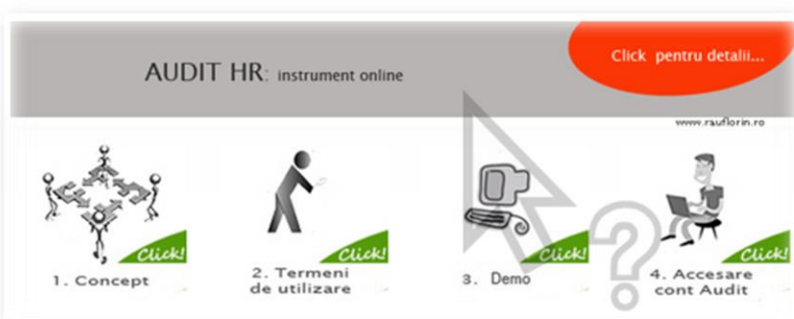
Bucuresti, 27.05.2020

Nr. 430

## ANEXA

### STRATEGIA NATIONALA de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate 2020-2024

#### 1. Definirea unor termeni si expresii

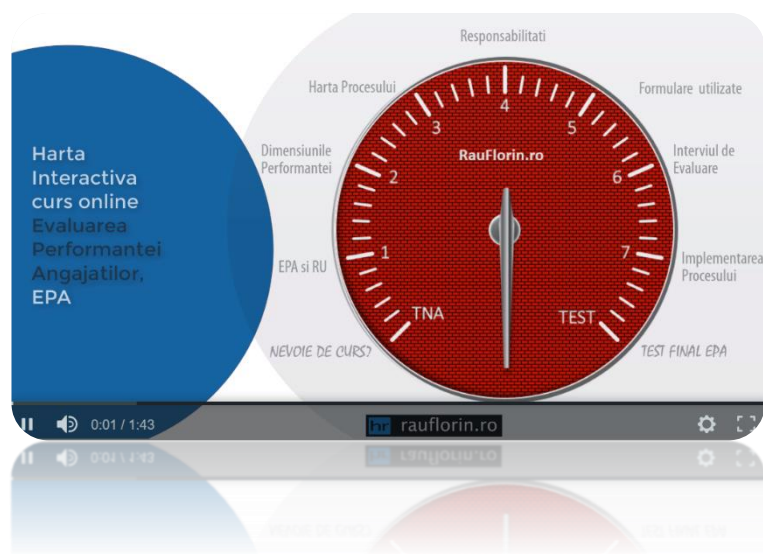


In sensul prezentei strategii, urmatoorii termeni se definesc astfel:

a) persoane private de libertate - persoane sanctionate cu masura educativa a internarii intr-un centru educativ sau intr-un centru de detentie, persoane condamnate la pedeapsa inchisorii ori a detentiei pe viata, persoane arestate preventiv;

b) proces de reintegrare sociala - succesiune de demersuri educative, de asistenta psihologica si asistenta sociala, care au ca finalitate reintegrarea sociala a persoanelor private de libertate si care se realizeaza in doua etape:

1. etapa executorie - debuteaza la incarcare si se deruleaza pe perioada executarii masurii preventive/masurii educative/pedepsei privative de libertate;



2. etapa postexecutorie - incepe de la data liberarii conditionate sau a liberarii la termen, iar beneficiarii sunt persoanele din detentie puse in libertate, identificate cu nevoi de asistenta in perioada postdetentie si care acceseaza serviciile corespondente de la nivel de comunitate;

c) infrastructura institutionala - ansamblu al elementelor ce constituie baza tehnico-materiala de sustinere a activitatilor institutiilor si autoritatilor, cu relevanta pentru procesul de reintegrare sociala;

d) parteneri institutionali - colaboratori implicati in procesul de reintegrare sociala, de regula, pe baza unor protocoale de colaborare sau a unor acorduri de parteneriat, dupa caz, institutii ale statului, organizatii neguvernamentale, de drept public sau privat, mediul de afaceri;

e) loc de detinere - penitenciare cu regim de maxima siguranta, inchis, semideschis sau deschis, penitenciare pentru tineri, penitenciare pentru femei, penitenciare-spital, centre educative, centre de detentie, centre de arestare preventiva si sectii speciale de arestare preventiva din subordinea Administratiei Nationale a Penitenciarelor, centre de retinere si arestare preventiva din subordinea Inspectoratului General al Politiei Romane;

f) demersuri recuperative - demersuri educative, de asistenta psihologica si asistenta sociala, individuale sau de grup, derulate in etapele succesive ale procesului de reintegrare sociala;

g) program educativ, de asistenta psihologica, de asistenta sociala - demers structurat, constituit din ansamblul activitatilor care utilizeaza metode si tehnici specifice fiecarui domeniu de interventie, orientat spre compensarea nevoilor sau riscurilor identificate, in contextul facilitarii reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate;

h) mediu de suport - structura sociala (familie, grup, vecinatate, echipa, comunitate) din care fac parte persoanele private de libertate, structura aflata intr-un sistem de relatii afective, socioeconomice, politice, culturale cu alte structuri si retele, in scopul optimizarii rezultatelor propuse;

i) marginalizare sociala - pozitia sociala periferica, de izolare a indivizilor sau grupurilor, cu acces limitat la resursele economice, politice, educationale si comunicationale ale colectivitatii (se manifesta prin absenta unui minimum necesar al conditiilor de viata, din perspectiva nevoilor sociale).

## 2. Abrevieri parteneri institutionali implicati in implementarea Strategiei

### Ministere

MAI - Ministerul Afacerilor Interne

MEC - Ministerul Educatiei si Cercetarii

MJ - Ministerul Justitiei

MEEMA - Ministerul Economiei, Energiei si Mediului de Afaceri

MMPS - Ministerul Muncii si Protectiei Sociale

MS - Ministerul Sanatatii

Autoritati, institutii publice si persoane juridice

ACoR - Asociatia Comunelor din Romania

AMR - Asociatia Municipiilor din Romania

ANA - Agentia Nationala Antidrog

ANC - Autoritatea Nationala pentru Calificari

ANITP - Agentia Nationala impotriva Traficului de Persoane

ANOFM - Agentia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca

ANP - Administratia Nationala a Penitenciarelor

ANDPDCA - Autoritatea Nationala pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilitati, Copii si Adoptie

AOR - Asociatia Oraselor din Romania

BOR - Biserica Ortodoxa Romana

CNDIPT - Centrul National de Dezvoltare a Invatamantului Profesional si Tehnic

DGASPC - Directia Generala de Asistenta Sociala si Protectia Copilului

DNP - Directia Nationala de Probatie

IGPF - Inspectoratul General al Politiei de Frontiera

IGPR - Inspectoratul General al Politiei Romane

SPAS - Serviciile publice de asistenta sociala, organizate in subordinea consiliilor judetene, consiliilor locale ale sectoarelor Municipiului Bucuresti si Consiliului General al Municipiului Bucuresti, consiliilor locale ale municipiilor si oraselor, in aparatul de specialitate al primarului, dupa caz, conform art. 113 din Legea asistentei sociale nr. 292/2011, cu modificarile si completarile ulterioare

UNCJR - Uniunea Nationala a Consiliilor Judetene din Romania





### 3. Consideratii introductive



Raportul de monitorizare pentru anul 2018 al Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate 2015-2019, aprobat prin Hotararea Guvernului nr. 389/2015, a fost elaborat sub forma unui memorandum, incluzand propunerea de continuare a activitatilor destinate reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate, printr-un nou proiect de hotarare a Guvernului, cu valabilitate pentru ciclul strategic 2020-2024.

In acest context, in sedinta Guvernului din data de 24 aprilie 2019 a fost aprobat memorandumul initiat de Ministerul Justitiei, implicit din perspectiva demersului de elaborare si inaintare, pe circuitul de avizare, a noului proiect de hotarare a Guvernului. In consecinta, proiectul de act normativ a fost inclus in Planul anual de lucru al Guvernului pentru anul 2019 si au fost intreprinse demersurile necesare finalizarii acestuia, in parteneriat interinstitutional.

In elaborarea noului proiect de hotarare a Guvernului au fost avute in vedere progresele inregistrate in anii 2015-2019, precum si activitatile partial implementate, care se impun a fi continuate in perspectiva anilor viitori, astfel incat sa fie atinsi indicatorii de rezultat previzionati. Analiza de progres - care a fundamentat viitoarele directii strategice de actiune - s-a intemeiat pe concluziile evidentiate in cele trei rapoarte de monitorizare intocmite corespunzator implementarii Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate, in anii 2017, 2018 si 2019.

Pentru perioada 2020-2024, tinta strategica vizeaza reintegrarea functionala a persoanelor private de libertate in mediul familial, in comunitate si pe piata muncii, prin consolidarea, optimizarea si dezvoltarea mecanismelor legale si procedurale necesare. In consecinta, prin noul proiect de hotarare a Guvernului sunt vizate:

- preluarea masurilor care nu au fost finalizate in perioada 2015-2019, ca urmare a intarzierilor in implementare, survenite in perioada 2015-2017;
- conservarea, in continutul Strategiei, a masurilor indeplinite, care au caracter periodic/continuu si care, in consecinta, se impun a fi reluate/continuate periodic;
- dezvoltarea si particularizarea unor servicii de suport social, disponibile in plan local, destinate persoanelor revenite in comunitate, cu risc de marginalizare sociala;
- introducerea unor masuri noi ce se impun a fi realizate pentru ciclul strategic 2020-2024.

In ceea ce priveste cadrul general de fundamentare a necesitatii continuarii colaborarii interinstitutionale, pentru facilitarea reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate, amintim ca, potrivit datelor statistice furnizate de catre Inspectoratul General al Politiei Romane, pentru perioada 2014-2018, precizate inclusiv in memorandumul mentionat, criminalitatea a inregistrat un trend descrescator. Anul 2018 a fost al saptelea an consecutiv in care criminalitatea sesizata a scazut la nivel national (-2,4% fata de anul 2017), inregistrand cea mai mica valoare din ultimii 11 ani. Referitor la tipul faptelor savarsite, in perioada 2014-2018 un trend descrescator a fost inregistrat pentru infractiunile de talharia si furt, in anul 2018 fiind inregistrata cea mai mica valoare din ultimii 11 ani, in scadere pentru al saselea an consecutiv (-11,7% in primul caz, respectiv -4,8% in al doilea caz, fata de anul 2017). Conform datelor inregistrate in statistica judiciara, din totalul de 32.304 persoane condamnate definitiv in anul 2018, in cazul a 1.374 s-a retinut starea de recidiva. Cele mai multe infractiuni savarsite de recidivisti sunt: furtul calificat (319), conducerea unui vehicul fara permis (184), furtul (153), talharia calificata (76) si lovirea sau alte violente (59).

Raportat la datele gestionate de Administratia Nationala a Penitenciarelor, analiza statistica a informatiilor privind ponderea detinutilor recidivisti in populatia carcerala generala a indicat, in ultimii 10 ani, un trend relativ descendent, astfel: 44,82% (2009), 44,93% (2010), 45,87% (2011), 45,78% (2012), 45,78% (2013), 43,00% (2014), 40,33% (2015), 38,27% (2016), 38,37% (2017), 38,44% (2018), 38,43% (2019).

Coordonatele statistice privind diminuarea ponderii detinutilor recidivisti in populatia penitenciară, coroborate cu informatiile relevante pentru contextul national general, sustin continuarea politicilor publice promovate pentru scaderea infractiunilor si cresterea gradului de siguranta comunitara, in randul carora se inscrie si implementarea Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate. Acest document isi propune sa fundamenteze si sa consolideze abordarea sistematica si integrata transinstitutionala, astfel incat persoanele private de libertate sa beneficieze de suportul necesar procesului de reintegrare sociala, in vederea prevenirii recidivei. Eficientizarea demersurilor dezvoltate prin Strategia 2015-2019, din perspectiva noului exercitiu strategic 2020-2024, este absolut necesara pentru determinarea unor schimbari pozitive, atat la nivelul individual al persoanei private de libertate, cat si la nivel comunitar (prin cresterea gradului de siguranta sociala).

Din perspectiva calitativa, analiza progreselor inregistrate pe parcursul implementarii Strategiei, in perioada 2015-2019, a evidentiat consolidarea colaborarii interinstitutionale si cresterea interesului reprezentantilor structurilor partenere, pentru implementarea activitatilor si diseminarea informatiilor privind obiectivele Strategiei, in plan intrainstitutional. Sensibilizarea structurilor publice, care au atributii conexe reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate, cu privire la importanta exercitarii rolului in raport cu aceasta categorie de beneficiari, a constituit una dintre principalele parghii de activare si functionare a mecanismului interinstitutional integrat, urmarit prin promovarea si aplicarea documentului strategic, pentru perioada 2015-2019.

O alta directie prioritara de actiune, in conformitate cu prevederile Hotararii Guvernului nr. 389/2015, a vizat mobilizarea autoritatilor publice locale in procesul de reintegrare sociala a persoanelor care au fost sanctionate penal. Astfel, s-a apreciat ca dezvoltarea unor servicii de suport social, disponibile in plan local, aflate la indemana beneficiarilor directi, persoane revenite in comunitate, este in masura sa contribuie la finalitatea demersurilor integrative, care vizeaza cresterea gradului de siguranta a comunitatii si prevenirea recidivei. In pofida eforturilor interinstitutionale conjugate, experienta implementarii Planului national de implementare a Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate si, in special, a Obiectivului strategic III - Facilitarea asistentei postdetentie la nivel sistemic a demonstrat ca implicarea autoritatilor administratiei publice locale in procesul de reintegrare sociala ramane un resort dificil de accesat si mobilizat.



Totodata, "peste o treime din localitatile rurale si 10 procente dintre orasele mici<sup>1</sup> nu dispun de servicii publice de asistenta sociala. Serviciile integrate, care includ servicii de protectie sociala, ocupare, educatie, sanatate si alte servicii publice (necesare pentru a oferi suport familiilor aflate in saracie), sunt extrem de rare. Exista o fragmentare si o lipsa de coordonare accentuate in sectorul serviciilor specializate, mai ales in zonele rurale, in ceea ce priveste acordarea de servicii populatiei adulte. Evaluarea nevoilor si sistemele de management al informatiilor sunt deficitare in domeniul social si sunt rareori utilizate pentru a sprijini procesul decizional"<sup>2</sup>.

<sup>1</sup> Legea asistentei sociale nr. 292/2011, cu modificarile si completarile ulterioare, prevede ca fiecare administratie publica locala sa organizeze servicii publice de asistenta sociala (SPAS), dar implementarea acestor reglementari a fost amanata, in special in localitatile rurale. Desi in ultimii ani s-a inregistrat un progres, recensamantul SPAS, realizat de Banca Mondiala in luna mai 2014, a indicat ca peste o treime (34%) din administratiile locale din zonele rurale si 8% din orasele foarte mici (cele cu mai putin de 10.000 de locuitori) nu au organizat astfel de servicii, ci au suplimentat responsabilitatile personalului existent.

<sup>2</sup> Conform Strategiei nationale privind incluziunea sociala si reducerea saraciei pentru perioada 2015-2020, adoptata prin Hotararea Guvernului nr. 383 din 27 mai 2015.

In coordonatele preocuparilor pentru capacitarea institutiilor cu atributii in domeniul reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate au devenit posibile, in perioada 2017-2019, consolidarea colaborarii si identificarea unor proiecte noi, derulate in parteneriat transinstitucional. Cu toate acestea, pentru rezultate reale, sustenabile privind cresterea sanselor de reintegrare pe piata muncii a persoanelor eliberate din detentie se impune reglementarea cadrului legislativ, astfel incat sa devina posibila incheierea de contracte individuale de munca, pentru persoanele private de libertate, in mod special pentru cele din regimul deschis, avand in vedere ca munca prestata la diversi agenti economici reclama aceasta forma de reglementare a raporturilor de munca, ce ar genera un impact real si pentru facilitarea reinsertiei socioprofesionale.

Opinia publica, din ce in ce mai atenta la aspecte ce tin de zona penitenciarelor si de problematica privind drepturile persoanelor private de libertate sau a persoanelor puse in libertate din sistemul penitenciar (prin comparatie cu alte categorii de persoane vulnerabile), ar manifesta un grad mai mare de receptivitate la nevoile de reintegrare sociala ale acestora, in contextul identificarii unor solutii practice, concrete, orientate spre diminuarea riscului de recidiva. Se evidentiaza, in acest sens, dezideratul continuarii demersurilor recuperative derulate in detentie si in perioada dupa liberare, in sensul oferirii de suport integrat persoanelor cu risc de excluziune sociala. Astfel, se impun atat corelarea nevoilor de baza (fiziologice, de securitate, de apartenenta) identificate la persoanele condamnate cu asistenta educativa, psihologica, sociala, cat si implicarea reprezentantilor comunitatilor locale in procesul de reintegrare sociala, in dubla lor calitate, de parteneri ai sistemului penitenciar si de beneficiari ai ansamblului de masuri destinate reducerii ratei recidivei si, implicit, cresterii sigurantei la nivel comunitar.

Elemente de relevanta privind caracteristicile populatiei carcerale

La finalul semestrului I al anului 2019, in sistemul penitenciar romanesc se aflau custodyate aproximativ 20.500 de persoane private de libertate.

Potrivit datelor statistice<sup>3</sup>, aproximativ 95% din populatia carcerala era reprezentata, la aceeasi data de referinta, de persoane cu varste intre 18 si 60 de ani, considerate, in principiu, apte de munca. Din perspectiva studiilor urmate, raportat la efectivele de detinuti custodyate in luna august 2019, in sistemul penitenciar existau 7% persoane analfabete, 16,83% persoane care au urmat cursurile invatamantului de nivel primar, 39,18% persoane care au urmat cursurile invatamantului de nivel secundar inferior (gimnazial), 17,67% persoane care au urmat cursurile invatamantului de nivel secundar superior (liceal), 10,91% persoane cu studii profesionale, 0,7% persoane inscrite la cursuri postliceale sau scoala de maistri, 3,41% persoane care au urmat invatamant de nivel universitar<sup>4</sup>.

<sup>3</sup> Conform aplicatiei informatice de evidenta detinuti PMSWeb (august 2019).

<sup>4</sup> Conform aplicatiei informatice de evidenta detinuti PMSWeb (august 2019).

Dintre persoanele condamnate care au furnizat date privind calificarea/ocupatia la depunerea in penitenciar, 65,23% au declarat ca nu detineau o meserie/profesie, iar 74,77% au declarat ca nu aveau o ocupatie. Datele statistice<sup>5</sup> evidentiate justifica necesitatea continuarii educatiei, precum si a obtinerii unei calificari profesionale - conditionate insa de nivelul de studii al persoanelor aflate in detentie - in contextul in care, cu atat mai mult, doar aproximativ 30% dintre detinutii custodyati erau implicati in activitati lucrative, preponderent in munca necalificata.

<sup>5</sup> Conform aplicatiei informatice de evidenta detinuti PMSWeb (august 2019).

Ponderea, aproximativ egala, dintre urban (52,04%) si rural (47,16%), ca mediu de provenienta a detinutilor, indica necesitatea existentei si dezvoltarii unor servicii sociale integrate<sup>6</sup>, care sa asigure, in mod corespunzator, asistenta postdetentie, fiind imperativa implicarea tuturor autoritatilor publice locale (comune, orase, municipii).

<sup>6</sup> Strategia nationala privind incluziunea sociala si reducerea saraciei pentru perioada 2015-2020, adoptata prin Hotararea Guvernului nr. 383/2015, studiu detaliat in capitolul Definirea problemei/Studii relevante.

Avand in vedere procentul crescut al populatiei de rit ortodox (89,57% din persoanele custodyate), implicarea Bisericii Ortodoxe Romane, alaturi de reprezentantii altor culte religioase recunoscute la nivel national, este relevanta si din perspectiva actiunilor de diminuare a marginalizarii sociale si de sprijinire a persoanelor

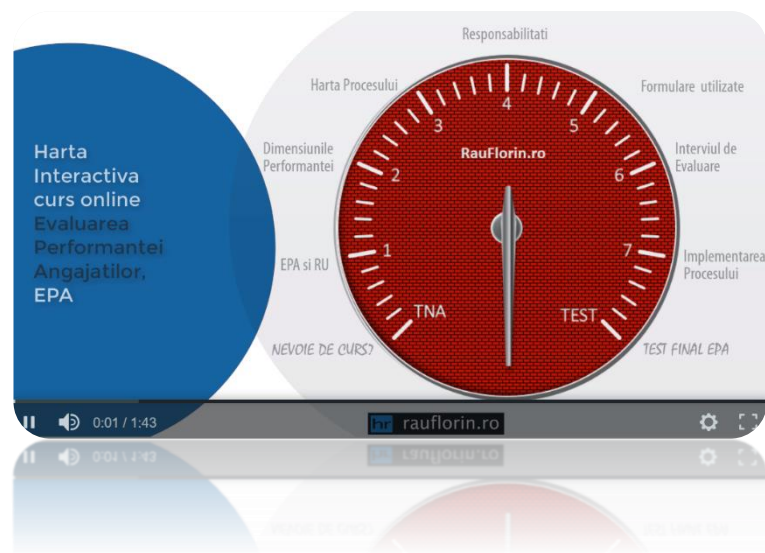
care au executat pedepse privative de libertate, la intoarcerea in mediul de provenienta. Colaborarea preotilor capelani din unitatile penitenciare cu parohiile, centrele social-filantropice si manastirile ortodoxe, prin valorificarea retelei de suport social-filantropic a BOR, ar putea contribui semnificativ la sustinerea persoanelor aflate in detentie, care urmeaza sa revina in comunitatile de provenienta.

Politica penala promovata la nivel national, obiectivata prin intrarea in vigoare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificarile si completarile ulterioare, a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedura penala, cu modificarile si completarile ulterioare, si a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor si a masurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal, cu modificarile ulterioare, a avut un impact deosebit asupra efectivului de minori custodyati in sistemul penitenciar, care a scazut semnificativ. Cu toate acestea, problematica reintegrarii sociale a minorilor sanctionati cu masuri educative privative de libertate ramane o provocare pentru personalul de specialitate,





impunand o abordare specifica, adaptata particularitatilor psihosomatice si varstei beneficiarilor. Referitor la categoria delincventilor juvenili, aproximativ 1% dintre persoanele custodiata la nivelul sistemului penitenciar sunt minori. La sfarsitul primului semestru al anului 2019, in evidentele administratiei penitenciare erau inregistrati 263 de minori. Dintre acestia, peste 75% aveau varste cuprinse intre 16 si 18 ani.



In contextul demersurilor recuperative destinate delincventilor juvenili, s-a evidenciat ca stringenta problema accesarii reprezentantului minorilor, pentru a permite institutiilor cu responsabilitati privind custodiarea acestora sa acorde asistenta medicala (inclusiv psihiatrica) si psihologica necesara, fara intarziere si in acord cu interesul superior al copilului, indiferent de zona de provenienta si gradul de implicare a familiei in calitatea vietii minorilor. Astfel, deseori, in pofida faptului ca minorii sunt in grija unor membri ai familiei, acestia - fie din motive obiective, relatate la dificultatile financiare, fie, in anumite situatii, din cauza dezinteresului sau dezaprobarii conduitei copilului - nu pot fi contactati de catre reprezentantii institutiilor publice responsabile, pentru a obtine un acord rapid privind acordarea asistentei de specialitate.

Potrivit dispozitiilor executiv-penale in vigoare<sup>7</sup>, primirea persoanelor private de libertate in locurile de detinere<sup>8</sup> se face in temeiul documentelor prevazute la art. 97 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor si a masurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal, aprobat prin Hotararea Guvernului nr. 157/2016, cu modificarile si completarile ulterioare, dupa stabilirea identitatii acestora. Astfel, conform art. 97 alin. (2) lit. b) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea

pedepselor si a masurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal, aprobat prin Hotararea Guvernului nr. 157/2016, cu modificarile si completarile ulterioare, stabilirea identitatii se realizeaza in baza actului de identitate valabil sau a procesului-verbal de stabilire a identitatii, intocmit de organul de executare penala. Acesta intocmeste procesul-verbal de stabilire a identitatii in situatia in care asupra persoanelor private de libertate nu se gasesc documentele de identitate valabile, inasa identitatea si, dupa caz, existenta documentelor sunt confirmate de verificarile efectuate in Registrul national de evidenta a persoanelor, in evidentele Inspectoratului General pentru Imigrari sau ale altor institutii, dupa caz.

<sup>7</sup> Art. 43 alin. (1) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor si a masurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal, cu modificarile si completarile ulterioare - Primirea in penitenciar a persoanelor condamnate se face oricand, pe baza mandatului de executare a pedepsei privative de libertate, dupa stabilirea identitatii acestora. Art. 109 alin. (1) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor si a masurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal, cu modificarile si completarile ulterioare - Primirea in centrele de retinere si arestare preventiva a persoanelor fata de care s-au dispus masuri preventive privative de libertate se face pe baza ordonantei prin care s-a dispus masura retinerii sau, dupa caz, a mandatului de arestare preventiva, dupa stabilirea identitatii acestora.

<sup>8</sup> Art. 2 lit. a) din Hotararea Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor si a masurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal, cu modificarile si completarile ulterioare - loc de detinere - penitenciarele cu regim de maxima siguranta, inchis, semideschis sau deschis, penitenciarele pentru tineri, penitenciarele pentru femei, penitenciarele-spital, centrele educative, centrele de detentie, centrele de arestare preventiva si sectiile speciale de arestare preventiva din subordinea Administratiei Nationale a Penitenciarelor, precum si centrele de retinere si arestare preventiva din subordinea Ministerului Afacerilor Interne.

In cazul in care stabilirea identitatii nu se poate realiza in conditiile expuse, organul de executare intocmeste un proces-verbal de identificare, din care sa rezulte ca persoana privata de libertate prezentata este cea fata de care s-a dispus masura preventiva, pedeapsa sau masura educativa, la care anexeaza, dupa caz, toate actele si documentele detinute, care au condus la identificarea acesteia. Totodata, sunt dispuse masurile necesare, in vederea demararii procedurii de inregistrare tardiva a nasterii persoanei private de libertate si obtinerii unui document de identitate.

In prezent, situatia persoanelor care nu au documente de identitate sau nu au fost inregistrate este gestionata printr-un mecanism dificil, ale carui etape de derulare necesita un interval de timp foarte indelungat, cu alocarea de resurse umane si financiare.

Mai mult, potrivit art. 14 alin. (1) din Ordonanta de urgenta a Guvernului nr. 97/2005 privind evidenta, domiciliul, resedinta si actele de identitate ale cetatenilor romani, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare, actul de identitate se elibereaza de catre serviciul public comunitar de evidenta a persoanelor de la locul de domiciliu sau resedinta a persoanei fizice, pe baza cererii acesteia sau a reprezentantului sau legal.

In fapt, au fost inregistrate situatii in care persoanele private de libertate custodiata au refuzat sa completeze si sa semneze cererea pentru eliberarea unui document de identitate, considerentul invocat fiind acela ca ar impiedica derularea unor proceduri judiciare sau predarea in alte state pentru efectuarea unor proceduri judiciare.

Astfel, in contextul in care se impune celeritate in desfasurarea procesului penal, corecta identificare a persoanei impotriva careia acesta a fost declansat fiind esentiala, este absolut necesara crearea unui mecanism suplul si eficient de inregistrare a persoanelor cercetate/sanctionate penal, a caror nastere nu a fost inregistrata in Registrul de stare civila, precum si de emitere a unui document de identitate valabil.

#### 4. Cadrul legal

Avand in vedere reglementarile internationale si europene in materia drepturilor omului si ale drepturilor copilului, reforma legislativa in materie penala, alaturi de normele si standardele internationale, putem contura o perspectiva mai ampla asupra surselor-cadru ale reglementarii sanctionilor privative si neprivative de libertate.

Legislatie internationala si recomandari internationale

Organizatia Natiunilor Unite

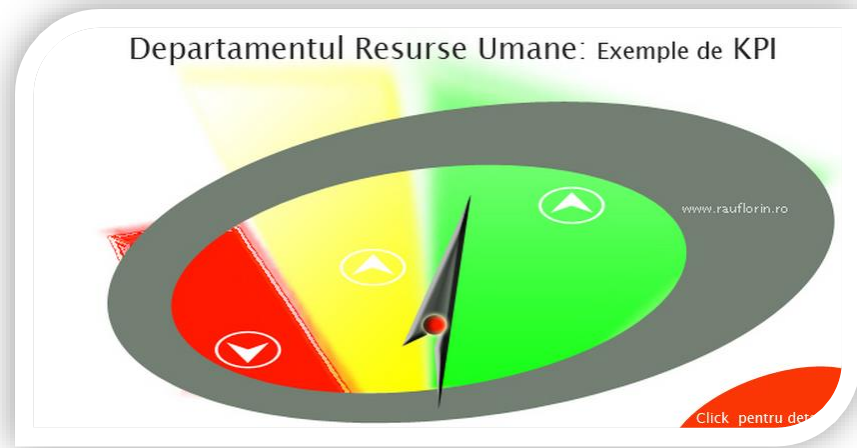
1. Declaratia Universala a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948, adoptata de Adunarea Generala a Organizatiei Natiunilor Unite;

2. Conventia impotriva torturii si altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptata la New York la 10 decembrie 1984, la care Romania a aderat prin Legea nr. 19/1990;

3. Conventia cu privire la drepturile copilului, adoptata de Adunarea Generala a Organizatiei Natiunilor Unite la 20 noiembrie 1989, ratificata prin Legea nr. 18/1990;



4. Conventia Organizatiei Internationale a Muncii nr. 182/1999 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor si actiunea imediata in vederea eliminarii lor, adoptata la cea de-a 87-a sesiune a Conferintei Generale a Organizatiei Internationale a Muncii, Geneva, ratificata prin Legea nr. 203/2000;



5. Principiile Natiunilor Unite privind prevenirea delincventei juvenile (Principiile de la Riyadh), adoptate in 1990 prin Rezolutia Adunarii Generale 45/112;

6. Ansamblul Regulilor Minime de Tratament al Detinutilor, aprobat de catre Consiliul Economic si Social prin Rezolutiile nr. 663 C (XXIV) din 31 iulie 1957 si nr. 2076 (LXII) din 13 mai 1977;

7. Ansamblul regulilor minime ale Natiunilor Unite cu privire la administrarea justitiei pentru minori (Regulile de la Beijing), adoptat de Adunarea Generala prin Rezolutia nr. 40/33 din 29 noiembrie 1985;

8. Regulile minime ale Natiunilor Unite pentru elaborarea unor masuri neprivative de libertate (Regulile de la Tokio), adoptate de Adunarea Generala prin Rezolutia nr. 45/110 din 14 decembrie 1990;

9. Ansamblul Regulilor Minime de Tratament al Detinutilor (Regulile Nelson Mandela), aprobat de catre Adunarea Generala prin Rezolutia nr. 70/175 din 17 decembrie 2015;

10. Regulile Natiunilor Unite pentru tratamentul femeilor detinute si masuri neprivative de libertate pentru femeile infractori (Regulile de la Bangkok).

Consiliul Europei

1. Recomandarea nr. 1286 a Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei privind o strategie europeana pentru copii (1996);

2. Recomandarea nr. 5 a Comitetului de Ministri ai Consiliului Europei privind drepturile copiilor institutionalizati (2005);

3. Conventia Europeana pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, ratificata prin Legea nr. 30/1994;

4. Recomandarea Comitetului de Ministri ai statelor membre referitoare la Regulile Penitenciare Europene, Rec(2006)2, adoptata de Comitetul de Ministri, la data de 11 ianuarie 2006;

5. Recomandarea Rec. (2010)1 privind Regulile Europene in domeniul Probatiunii, adoptata de catre Comitetul de Ministri la 20 ianuarie 2010, la cea de-a 1075 adunare a vice-ministrilor;

6. Recomandarea nr. R (89) 12 cu privire la educatia in penitenciare, adoptata de Comitetul de Ministri la 13 octombrie 1989, in cadrul celei de a 429-a reuniuni a ministrilor adjunsti;

7. Recomandarea CM/REC(2008)11 a Comitetului de Ministri ai statelor membre privind normele europene pentru delincventii minori care fac obiectul unor sanctiuni sau masuri dispuse de organele judiciare;

8. Regulamentul (UE) nr. 679/2016 privind protectia persoanelor fizice in ceea ce priveste prelucrarea datelor cu caracter personal si privind libera circulatie a acestor date si de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protectia datelor).

Legislatie interna

1. Constitutia Romaniei, republicata;

2. Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificarile si completarile ulterioare;

3. Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedura penala, cu modificarile si completarile ulterioare;

4. Legea nr. 187/2012 pentru punerea in aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificarile ulterioare;

5. Legea nr. 255/2013 pentru punerea in aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedura penala si pentru modificarea si completarea unor acte normative care cuprind dispozitii procesual penale, cu modificarile ulterioare;

6. Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor si a masurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal, cu modificarile si completarile ulterioare;

7. Legea nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a masurilor educative si a altor masuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal, cu modificarile si completarile ulterioare;

8. Legea nr. 272/2004 privind protectia si promovarea drepturilor copilului, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare;

9. Legea educatiei nationale nr. 1/2011, cu modificarile si completarile ulterioare;

10. Legea asistentei sociale nr. 292/2011, cu modificarile si completarile ulterioare;

11. Legea nr. 116/2002 privind prevenirea si combaterea marginalizarii sociale, cu modificarile ulterioare;

12. Legea nr. 218/2002 privind organizarea si functionarea Politiei Romane, republicata;

13. Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurarilor pentru somaj si stimularea ocuparii fortei de munca, cu modificarile si completarile ulterioare;

14. Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea si combaterea violentei in familie, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare;

15. Legea nr. 252/2013 privind organizarea si functionarea sistemului de probatiune, cu modificarile si completarile ulterioare;





16. Legea nr. 118/2019 privind Registrul national automatizat cu privire la persoanele care au comis infractiuni sexuale, de exploatare a unor persoane sau asupra minorilor, precum si pentru completarea Legii nr. 76/2008 privind organizarea si functionarea Sistemului National de Date Genetice Judiciare;



17. Legea nr. 279/2005 privind ucenicia la locul de munca, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare;

18. Legea nr. 290/2004 privind cazierul judiciar, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare;

19. Legea nr. 53/2003 - Codul Muncii, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare;

20. Legea nr. 219/2015 privind economia sociala, cu modificarile ulterioare;

21. Hotararea Guvernului nr. 756/2016 pentru organizarea, functionarea si atributiile Administratiei Nationale a Penitenciarelor si pentru modificarea Hotararii Guvernului nr. 652/2009 privind organizarea si functionarea Ministerului Justitiei, cu completarile ulterioare;

22. Hotararea Guvernului nr. 870/2006 privind aprobarea Strategiei pentru imbunatatirea sistemului de elaborare, coordonare si planificare a politicilor publice la nivelul administratiilor publice centrale;

23. Hotararea Guvernului nr. 1079/2013 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozitiilor Legii nr. 252/2013 privind organizarea si functionarea sistemului de probatiune, cu modificarile si completarile ulterioare;

24. Hotararea Guvernului nr. 604/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a masurilor educative si a altor masuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal;

25. Hotararea Guvernului nr. 818/2018 privind aprobarea standardelor minime de lucru in probatiune pentru institutiile din comunitate;

26. Hotararea Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor si a masurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal, cu modificarile si completarile ulterioare;

27. Hotararea Guvernului nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare si functionare ale serviciilor publice de asistenta sociala si a structurii orientative de personal, cu modificarile ulterioare;

28. Hotararea Guvernului nr. 561/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea si prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum si a altor documente, in vederea adoptarii/aprobării, cu modificarile ulterioare;

29. Ordinul ministrului justitiei nr. 1322/C/2017 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea si desfasurarea activitatilor si programelor educative, de asistenta psihologica si asistenta sociala din locurile de detinere aflate in subordinea Administratiei Nationale a Penitenciarelor;

30. Ordinul ministrului muncii si justitiei sociale, al ministrului sanatatii, si al ministrului educatiei nationale nr. 393/630/4.236/2017 pentru aprobarea Protocolului de colaborare in vederea implementarii serviciilor comunitare integrate necesare prevenirii excluziunii sociale si combaterii saraciei;

31. Ordonanta de urgenta a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificarile si completarile ulterioare.

## 5. Definirea problemei

### 5.1. Concluzii ale colaborarilor interinstitutionale, in perioada 2015-2019

Luand in considerare faptul ca stransa colaborare dintre institutiile cu responsabilitati in procesul de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate este esentiala pentru obtinerea unor rezultate reale, raportat la problematica expusa, in perioada 2017-2019, in contextul implementarii Hotararii Guvernului nr. 389/2015 privind aprobarea Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate 2015-2019 au fost identificate activitatile specifice atat in cadrul Comisiei interministeriale pentru coordonarea si implementarea prevederilor Strategiei, cat si in cadrul grupurilor interinstitutionale de lucru, constituite prin hotarari ale Comisiei, in vederea indeplinirii activitatilor prevazute in Planul national de implementare a Strategiei. Rezultatele activitatilor desfasurate in comun s-au obiectivat sub forma unor documente sintetice de lucru, utile din perspectiva diagnozei aspectelor necesar a fi remediate, precum si a celor care reclama adoptarea unor masuri noi, care sa contribuie la indeplinirea scopului Strategiei, respectiv facilitarea reintegrării sociale a persoanelor private de libertate. In aceleasi coordonate ale cooperării interinstitutionale, au fost dezvoltate forme comune de pregatire profesionala a specialistilor care interactioneaza cu persoanele sanctionate penal (program modular de formare profesionala, schimburi de experienta), precum si proceduri interinstitutionale de lucru, corespunzator unor problematici punctuale, identificate in contextul procesului de reintegrare sociala, raportat la demersurile de asistenta si sprijinire a reinsertiei sociale a detinutilor/fostilor detinuti.



Principalele concluzii desprinse ulterior derularii activitatilor prevazute in Strategia nationala de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate 2015-2019 au subliniat importanta:

- colaborarii interinstitutionale si a cresterii interesului reprezentantilor structurilor partenere pentru implementarea cu succes a activitatilor, respectiv diseminarea informatiilor privind obiectivele Strategiei;

- implicarii active a structurilor publice, cu atributii conexe reintegrării sociale a persoanelor sanctionate penal, si a mediului privat, din perspectiva responsabilitatii sociale.



Dintre rezultatele lucrarilor desfasurate cu participare si contributii interinstitutionale, amintim doua rapoarte (ambele asumate institutional si aprobate prin hotarari ale Comisiei interministeriale), relevante din perspectiva ariilor de colaborare deficitara, respectiv a necesitatilor privind facilitarea reintegrarii sociale a persoanelor sanctionate penal. Concluziile acestora fundamenteaza, complementar altor surse de relevanta pentru aceasta problematica, dezvoltarea directiilor de actiune strategica, pentru perioada 2020-2024.



Raportul de studiu "Identificarea necesitatilor privind facilitarea reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate"<sup>9</sup> analizeaza aspectele problematice care survin, atat in perioada de detentie, cat si dupa revenirea in comunitate, evidentiind responsabilitatile institutiilor implicate, necesitatea colaborarii in ceea ce priveste schimbul de informatii si referirea cazurilor, precum si dificultatile cu care se confrunta persoanele eliberate din detentie.

<sup>9</sup> Raport rezultat in urma implementarii Activitatii I.3.3. Identificarea necesitatilor privind facilitarea reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate (e.g. accesul reciproc al institutiilor implicate la informatii relevante, accesul comun la baze de date informatizate etc.) din Planul national de implementare a Strategiei

nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate, aprobat prin Hotararea nr. 9/2018 a Comisiei interministeriale.

Astfel, principalele aspecte problematice reliefate in cadrul raportului, vizeaza:

In perioada detentiei:

- insuficienta cunoastere a mediului sociofamiliar din care provine persoana privata de libertate (stare civila, numar copii, situatia materiala a familiei, relatii cu persoanele apropiate, adictii, probleme de comportament, modul in care este perceput de comunitate etc.) si dificultati in mentinerea legaturii cu mediul de suport;
- lipsa unei certitudini privind nivelul de scolarizare declarat de detinut, in vederea continuarii cursurilor in perioada detentiei;
- lipsa unei calificari profesionale, care sa asigure persoanelor eliberate accesul pe piata muncii;
- lipsa respectului fata de valorile sociale si potentialul de dezvoltare a unor comportamente infractionale, ce pot avea impact asupra riscului de recidiva;
- slaba implicare a persoanei in procesul de pregatire pentru liberare, respectiv in stabilirea parcursului pe termen scurt si mediu;
- insuficienta informare privind serviciile ce pot fi accesate in perioada postdetentie si institutiile care pot oferi sprijin.

In perioada postliberare:

- lipsa actelor de identitate valabile;
- dificultati privind revenirea in familie si comunitate;
- lipsa unei locuinte/unui adapost;
- lipsa resurselor financiare/lipsa hranei sau a imbracamintei, dupa liberare;
- dificultati privind identificarea unui loc de munca, in general, sau a unui loc de munca potrivit calificarii dobandite;
- dificultati privind accesarea serviciilor de sanatate post- liberare, in cazul persoanelor care nu au asigurari de sanatate;
- dificultati privind continuarea studiilor;
- dificultati privind accesul pe piata muncii, in contextul existentei cazierului judiciar;
- lipsa de suport din partea comunitatii.

Nevoile privind facilitarea reintegrarii sociale au fost identificate, in cadrul studiului, la nivelul urmatoarelor dimensiuni: al persoanei aflate in detentie, al comunitatii, al institutiilor, precum si la nivel legislativ, fiind formulate o serie de recomandari de ordin general, dupa cum urmeaza:

La nivelul persoanei aflate in detentie:

- construirea unui plan de interventie postliberare, care sa cuprinda nevoile persoanei si masurile pe care aceasta trebuie sa le intreprinda;
- informarea persoanelor care urmeaza sa fie eliberate din detentie, cu privire la furnizorii publici sau privati de servicii sociale existenti in comunitate;
- accesarea unor servicii sociale inca din perioada detentiei;
- incurajarea persoanelor care urmeaza sa fie eliberate din detentie de a accesa serviciile publice de asistenta sociala din cadrul autoritatilor administratiei publice locale sau unele servicii de consiliere sau supraveghere ale serviciilor de probatiune;

La nivel comunitar:

- construirea unei retele de voluntari, care pot acompania persoana, in perioada imediat urmatoare eliberarii din detentie, perioada asociata cu un risc mai mare de recadere in infractiionalitate;
- implicarea organizatiilor religioase si a cultului de care apartine persoana, in vederea sprijinirii in perioada postliberare;
- valorificarea centrelor de zi pentru integrare/reintegrare sociala si a centrelor de informare, prevazute de Hotararea Guvernului nr. 867/2015 pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor sociale, a regulamentelor-cadru de organizare si functionare a serviciilor sociale, cu modificarile si completarile ulterioare, precum si a serviciilor sociale si medicale ale Bisericii Ortodoxe Romane;



La nivel institutional:

- construirea unei baze de date privind angajatorii, mai ales a celor dispusi sa angajeze persoane care au executat masuri privative sau neprivative de libertate;



- transmiterea unor informatii privind perioada detentiei, in vederea stabilirii ariilor prioritare de interventie postliberare si, dupa caz, urmarirea evolutiei persoanei de catre serviciile de probatiune;

- responsabilizarea serviciilor publice de asistenta sociala, de la nivelul autoritatilor locale, pentru sprijinirea persoanelor care se libereaza, conform atributiilor legale ce le revin<sup>10</sup>;

<sup>10</sup> Hotararea nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare si functionare ale serviciilor publice de asistenta sociala si a structurii orientative de personal, cu modificarile ulterioare - Anexa nr. 3 Regulamentul-cadru de organizare si functionare al compartimentului de asistenta sociala organizat la nivelul comunelor.

- valorificarea exemplurilor de buna practica, identificate la nivel local, privind reintegrarea sociala;

La nivel legislativ:

- modificarea legislatiei, in vederea acordarii unor facilitati fiscale pentru angajatori;

- intarirea serviciilor de probatiune.

Raportul grupului de lucru interinstitutional abordeaza, de asemenea, importanta asigurarii accesului, in mod reciproc, la baze de date gestionate de diferite institutii, cu relevanta pentru

problematica asistarii adecvate si reintegrarii persoanelor aflate in detentie sau care au fost puse in libertate.

In acelasi registru explicativ, cel de-al doilea raport - "Inventarierea nevoilor de extindere a colaborarilor de catre institutiile si autoritatile publice implicate in procesul de reintegrare sociala din cadrul Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate 2015-2019"<sup>11</sup>, elaborat in baza analizei protocoalelor interinstitutionale, precum si a tipurilor de nevoi acoperite prin serviciile prevazute in cadrul acestora - sustine atat necesitatea de extindere, dezvoltare a parteneriatelor, prin incheierea de noi protocoale de colaborare, cat si nevoia unor ajustari operationale, pentru optimizarea rezultatelor in contextul colaborarilor deja existente.

<sup>11</sup> Raport rezultat in urma implementarii Activitatii III.1.1. Inventarierea nevoilor de extindere a colaborarilor de catre institutiile si autoritatile publice implicate in procesul de reintegrare sociala din Planul national de implementare a Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate, aprobat prin Hotararea nr. 4/21.12.2017 a Comisiei interministeriale.

In cuprinsul Raportului sunt inventariate principalele arii de servicii deficitare, pentru fiecare dintre acestea fiind formulate masuri comune de interventie, care pot face obiectul unor protocoale de colaborare interinstitutionale:

- locuinta/adapost;
- acte de stare civila;
- relatii familiale si contacte cu mediul de suport;
- instruire scolara;
- formare profesionala si identificarea unui loc de munca;
- sanatate;
- dependenta/alcool/tratament;
- atitudine infractionala si promovare valori/viata in comunitate.

Pentru asigurarea unui continuum al interventiilor si dupa liberare, raportul subliniaza oportunitatea incheierii unor protocoale cadru, multiinstitutionale.

## 5.2. Recomandari ale Comitetului European pentru prevenirea torturii si tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante (CPT)

In Raportul final al CPT, elaborat in urma vizitei efectuate in anul 2018 in Romania, se precizeaza: "este evident ca trebuie facute mai multe pentru a oferi detinutilor activitati practice, in vederea pregatirii acestora pentru reintegrarea in comunitate", cu referire directa la: munca, profesie, educatie, sport si recreere.

In ceea ce priveste privarea de libertate a minorilor, CPT recomanda, in raportul mentionat, prezenta parintilor, a reprezentantului legal sau a serviciilor de protectie a copilului, pe toata durata procedurilor penale si executional-penale. In timpul acestor proceduri, ar trebui sa fie obligatorie prezenta unui adult de incredere, in consecinta, legile relevante ar trebui sa fie modificate in acest sens, potrivit concluziilor raportului CPT.

## 5.3. Studii stiintifice relevante

Lucrarea "Recidivism si excluziune sociala" (Tica, 2016), elaborata in urma unui studiu efectuat pe un esantion de detinuti de la Penitenciarul Oradea, urmareste descifrarea factorilor sociali care influenteaza recidiva. In mod particular, este abordata relatia dintre formele de excluziune sociala si recidiva, cele doua fenomene influentandu-se reciproc. Potrivit autorului, excluziunea sociala vine in conflict cu justitia sociala, prin faptul ca duce la oportunitati inegale in privinta educatiei, a integrarii pe piata muncii sau a participarii la viata comunitatii.

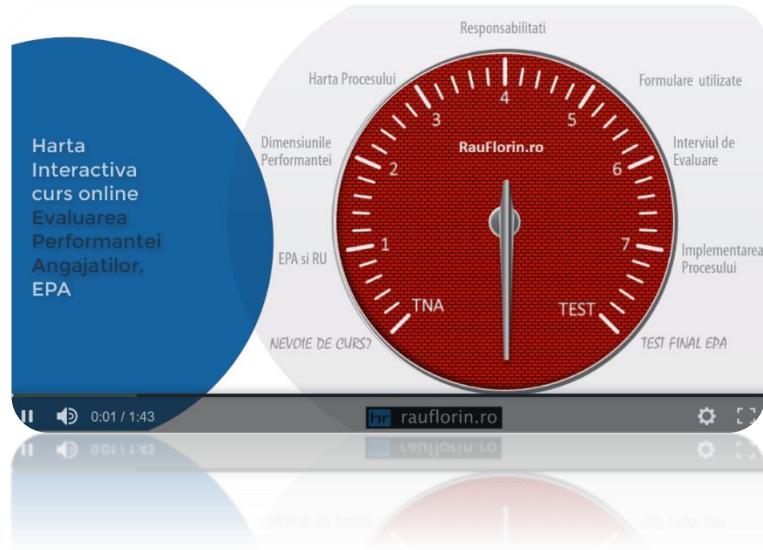
Studiul evidentiaza ca si cauze ale recidivei: saracia, consumul de alcool, anturajul, comportamentul de tip infractional, dificultatea gasirii unui loc de munca, lipsa ajutorului din partea statului, gradul scazut de educatie, lipsa locuintei si dorinta de imbogatire rapida. O ierarhizare a acestora situeaza, la cel mai inalt nivel, dificultatile





de a obtine un loc de munca si comunicarea dificila cu institutiile statului, precum si problemele legate de locuinta, iar, la polul opus, reluarea legaturii cu familia si grupul de prieteni.

Concluziile acestei cercetari sunt de relevanta din perspectiva:



- Legislatiei internationale: statul roman tine cont, in cadrul legislativ mentionat, de recomandarile si legislatia internationala, in materie de asistenta penala si postpenala, insa punerea in practica a directivelor internationale este, adesea, dificila sau imposibila din cauza unor factori obiectivi (somaj, constrangeri financiare, mental colectiv reticent la problematica acceptarii si reinsertiei fostilor detinuti, deficit de personal cu responsabilitati in reintegrarea sociala etc.). Se impun eforturi concertate din partea factorilor guvernamentali responsabili si a comunitatii, in general, pentru diminuarea recidivismului infractional, un fenomen cu consecinte negative, raportat la asigurarea sigurantei publice, dar si in ceea ce priveste costurile aferente justitiei si detentiei.

- Demersurilor cu efect in reducerea recidivei: in ceea ce priveste demersurile cu efect pozitiv in diminuarea recidivei, derulate in perioada de detentie, accentul este plasat pe necesitatea completarii nivelului de studii, precum si pe obtinerea unei calificari profesionale, in acest ultim caz subliniindu-se faptul ca numarul cursurilor de calificare si recalificare profesionala, derulate in colaborare cu agentiile judetene de ocupare a fortei de munca, se situeaza la un nivel relativ scazut,

in contextul constrangerilor bugetare si al ofertei limitate de cursuri.

Aceasta concluzie poate fi extrapolata la nivelul intregului sistem penitenciar, in perioada 2014-2018, situatia includerii persoanelor aflate in detentie la cursuri de calificare profesionala prezentandu-se dupa cum urmeaza:

Anul	Nr. total persoane private de libertate incluse la cursuri de calificare profesionala	Dintre care nr. persoane private de libertate incluse la cursuri de calificare profesionala in cadrul proiectelor cu finantare europeana
2014	2.569	2.013
2015	2.378	1.828
2016	519	80
2017	388	0
2018	179	0

Sursa: ANP, 2019

Analiza datelor prezentate indica faptul ca organizarea si derularea cursurilor de calificare profesionala cu persoanele aflate in detentie a inregistrat maximul perioadei de referinta, in ceea ce priveste numarul beneficiarilor, atunci cand aceste demersuri au fost finantate si din fonduri europene, in cadrul proiectelor. Aceasta situatie conduce la concluzia ca, in pofida disponibilitatii de colaborare si implicare din partea agentiilor judetene de ocuparea fortei de munca pentru organizarea cursurilor de calificare profesionala a persoanelor private de libertate, oferta si posibilitatile de finantare a acestora se dovedesc insuficiente<sup>12</sup>, fiind necesara, din perspectiva sprijinirii reinsertiei socioprofesionale, completarea cu alte modalitati de calificare formala si de certificare a competentelor profesionale obtinute pe alte cai decat cele formale.

<sup>12</sup> Cursurile de formare profesionala pentru persoanele private de libertate sunt finantate din bugetul asigurarilor de somaj, aceasta categorie de participanti fiind o exceptie in randul beneficiarilor.

- Gasirea unui loc de munca: in ceea ce priveste angajarea persoanelor care parasesc sistemul penitenciar, autorul cercetarii propune incurajarea mediului de afaceri pentru incadrarea in munca a fostilor condamnati, prin introducerea unor facilitati fiscale.

- Asistarea postdetentie: in prezent, nu exista o institutie publica responsabila cu monitorizarea si consultanta post- penala a fostilor condamnati, atat pe probleme care tin de angajarea in campul muncii, cat si pe alte probleme de ordin social. Este necesara, in egala masura, o conectivitate intre serviciile sociale derulate in penitenciar si cele similare din cadrul administratiilor publice locale. In plus, trebuie incurajate organizatiile neguvernamentale care pot oferi sprijin locativ si asistare fostilor detinuti.

Studiul "Etnografia tranzitiilor la detinuti" (Durnescu, 2018), desfasurat in perioada 2016-2018, la Penitenciarul Bucuresti - Jilava, descrie procesul de reintegrare, din perspectiva subiectiva a persoanelor private de libertate. O parte din concluziile analizei, in ceea ce priveste perioada postdetentie, releva urmatoarele probleme cu influente in aparitia recidivei:

- detinutii se libereaza din penitenciar cu bani putini (2,6 RON cei din Bucuresti), fiind minoritari cei care dispun de sume mai mari la momentul liberarii, ca urmare a muncii prestate sau de la familie;

- liberarile pot avea loc la ore tarzii, existand probleme in ceea ce priveste ajungerea persoanei liberate din detentie la domiciliu sau la un serviciu social de adapost temporar;

- pentru 95% dintre detinutii implicati in cercetare, statul este "inexistent", acestia manifestand neincredere in raport cu acesta;



- cei mai multi detinuti se afla in stare de precaritate accentuata, mai ales cei de etnie roma sau cei izolati social;

- putini detinuti se adreseaza institutiilor sau autoritatilor pentru a-si rezolva diferite probleme sau nu stiu cui sa se adreseze si cum sa procedeze;

- cei mai multi sunt convinsi ca vor fi marginalizati si ca nu vor avea sanse de angajare;

- putini sunt cei fara adapost, insa reprezinta o categorie foarte vulnerabila;

- lipsa monitorizarii detinutilor fosti consumatori de droguri sau a celor cu boli grave, lipsa cardului de sanatate si imposibilitatea accesarii serviciilor medicale.

In ceea ce priveste perioada postdetentie, Durnescu (2018) a observat ca aceasta poate fi esalonata, dupa cum urmeaza:

- in primele 2-4 saptamani, detinutii au o mobilitate redusa, fiind preocupati de restabilirea legaturii cu familia si cu refacerea dupa experienta traumatizanta a detentiei;

- dupa primele 2-4 saptamani apare dorinta de autonomie economica, avand sanse de reusita daca beneficiaza de sustinerea familiei sau a unei retele sociale. Autorul precizeaza, in cadrul studiului, ca acestia au la dispozitie doua saptamani sa reuseasca.

Concluziile cercetarii, cu referire la locul de munca, releva urmatoarele aspecte ce trebuie avute in atentie:

- detinutii sunt convinsi ca sprijinul din partea statului este inexistent;
- cei mai multi aleg munca fara forme legale, asociata cu o serie intreaga de riscuri (instabilitate ocupationala, salarizare inconstanta, imposibilitatea de accesare a serviciilor medicale etc.);
- castigurile din munca sunt, de cele mai multe ori, mici si nu ofera perspective reale de reusita sociala departe de cariera infractionala;
- mediul de suport poate contribui la gasirea unui loc de munca;
- lipsa studiilor si a actelor de identitate constituie obstacole serioase in gasirea unui loc de munca decent;
- o treime doresc sa emigreze;
- temerile persoanelor private de libertate ca existenta cazierului poate influenta negativ gasirea unui loc de munca;
- de cele mai multe ori, locurile de munca gasite sunt sezoniere si vizeaza munca necalificata;
- antreprenoriatul este, uneori, o forma de somaj deghizat, putand fi un raspuns la imposibilitatea gasirii unui loc de munca.

Desi studiile prezentate anterior au vizat detinutii din anumite penitenciare (Oradea, Bucuresti-Jilava), concluziile acestora pot fi extinse, din perspectiva relevantei privind problematica cu care se confrunta persoanele private de libertate din unitatile sistemului penitenciar.

Studiul de fundamentare pentru Strategia nationala privind incluziunea sociala si reducerea saraciei 2015-2020 (Banca Internationala pentru Reconstructie si Dezvoltare/Banca Mondiala, 2015) este relevant pentru a sustine initiativa cheie "Consolidarea si imbunatatirea asistentei sociale la nivel comunitar" prin:

- dezvoltarea unui pachet minim de interventii, ca o responsabilitate obligatorie a fiecarei autoritati locale;
- finantarea din bugetul de stat a unui program la nivel national - Programul Social Oportunitate si Responsabilitate (SPOR) - pentru a asigura, in fiecare localitate, cel putin un salariat cu norma intreaga care desfasoara activitati de asistenta sociala si lucreaza - unu la unu - cu persoanele aflate in situatii vulnerabile si cu familiile lor;
- finantarea din bugetul de stat a unui program national privind formarea profesionala a personalului din domeniul asistentei sociale si dezvoltarea de metodologii, ghiduri si instrumente care sa sprijine aplicarea, la scara larga, a managementului de caz in cadrul SPAS, in special in comunele si orasele mici;
- dezvoltarea unui sistem solid de monitorizare si evaluare a serviciilor de asistenta sociala, la nivel comunitar.

Crearea, in cadrul aceluasi program SPOR, a unor echipe comunitare de interventie integrata pentru furnizarea serviciilor sociale (educatie, ocupare, sanatate, protectie sociala si alte servicii publice) si a programelor de intermediere sociala si facilitare la nivel comunitar, in special in comunitatile sarace si marginalizate de romi si non-romi, din mediul rural si urban, prin:

- elaborarea unor metodologii, protocoale si proceduri de lucru clare pentru lucratorii comunitari;
- infiintarea, in zonele marginalizate extinse, a unor centre comunitare multifunctionale, care sa acorde servicii integrate familiilor aflate in saracie extrema etc.

#### 5.4. Modele de buna practica in Europa

Analiza modului in care alte sisteme penitenciare din Europa pregatesc si sustin procesul de reintegrare sociala a persoanelor care executa pedepse privative de libertate constituie o sursa valoroasa de bune practici care, adaptate, pot sprijini eforturile specialistilor romani.

Danemarca: Detinutii din penitenciarele daneze<sup>13</sup> au obligatia, conform regulamentului intern, de a fi activi zilnic, fie muncind, in functie de oportunitatile oferite de unitatea de detentie, fie participand la demersuri de formare profesionala sau activitati educative cu caracter practic (ex.: confectionarea unor obiecte de artizanat, muzica, pictura etc.). Doar detinutii bolnavi sunt exceptati de la participarea la aceste activitati zilnice. Refuzul participarii conduce la anumite consecinte stabilite conform reglementarilor specifice.

<sup>13</sup> [www.kriminalforsorgen.dk](http://www.kriminalforsorgen.dk)



In sistemul penitenciar din Danemarca, detinutii sunt responsabilizati prin alocarea lunara, pe un card, a unei sume de bani necesara cumpararii produselor alimentare de la punctul comercial din penitenciar. Abilitatile practice de trai independent sunt dezvoltate prin implicarea detinutilor in activitati comune, in spatiile de autogospodarie (ex.: pregatirea mesei, curatenie, timp liber).

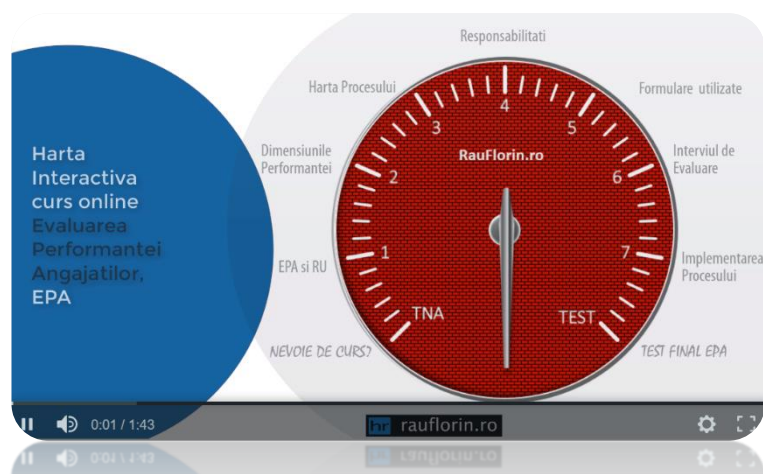
In cazul atelierelor de productie, pregatirea vocationala este integrata muncii, iar activitatile ce se desfasoara pot fi de tipul cursurilor de scurta durata, cursurilor de ucenicie sau chiar efectuarii unui stagiu de practica intr-o unitate de productie (fabrica), in vederea urmarii unui proces de educatie pe termen lung. Exista posibilitatea obtinerii unei diplome, ca urmare a participarii la cursuri ce dureaza chiar si o zi, inasa, in mod normal, aceste cursuri dureaza de la o saptamana pana la 20 de saptamani.

Fiecare angajat din sistemul penitenciar danez care relationeaza direct cu detinutul isi asuma rolul de model, de educator, implicandu-se, nemijlocit, in organizarea si derularea activitatilor zilnice din programul acestuia. Se considera ca un detinut cu care se comunica zilnic, intr-o relationare armonioasa, in limitele normelor



deontologice, prezinta o probabilitate mai mica de a face rau angajatilor penitenciarului intr-un incident critic (revolta, luare de ostatici)<sup>14</sup>, spre exemplu. De asemenea, se apreciaza ca serviciul penitenciar are un rol important in comunitate, la nivelul careia, de altfel, fiecare persoana care executa o pedeapsa privata de libertate se va intoarce.

<sup>14</sup> Asa-numitul concept de "securitate dinamica".



Franta ofera modele de reintegrare sociala a detinutilor si fostilor detinuti, un exemplu fiind activitatile de reconversie profesionala desfasurate de organizatia ACTA VISTA<sup>15</sup>, inca din perioada detentiei. ACTA VISTA este o organizatie cu scop nonlucrative, nonprofit, care administreaza un santier de insertie, in care detinutii, pe langa alte categorii de persoane defavorizate, sunt orientati, in special, catre reconditionarea patrimoniului cultural al Marsiliei. Recrutarea celor care isi exprima dorinta de a munci se realizeaza din ultimul an de detentie, in baza unui contract individual de munca<sup>16</sup>. Astfel de modele se intalnesc pe intreg teritoriul Frantei, organizatiile de acest profil fiind finantate din trei surse: administratia locala, bugetul de stat si autofinantare.

<sup>15</sup> [www.actavista.fr](http://www.actavista.fr)

<sup>16</sup> Castigul unui detinut este de peste o mie de euro, salariul fiind obtinut pentru 26 de ore prestate saptamanal, reprezentand atat munca, cat si orele de pregatire (elemente de baza: limba franceza si matematica, respectiv pregatirea profesionala in domeniu/calificarea la locul de munca).

Belgia abordeaza problematica detinutilor/fostilor detinuti cu risc de excludere sociala din perspectiva formarii/reorientarii profesionale si integrarii pe piata muncii. Structurile de economie

sociala activeaza atat in penitenciare, cat si in exteriorul acestora, dezvoltand detinutului, inca din detentie, abilitati necesare locului de munca pe care urmeaza sa-l ocupe dupa liberare. Desi nu exista o definitie unanim acceptata a economiei sociale, exemplul Belgiei indica intelegerea deplina a faptului ca implicarea mediului de afaceri in obiective sociale (nu axate exclusiv pe a produce profit) si spiritul antreprenorial aduc avantaje, inclusiv economiei.

Germania: desi organizata diferit in cele 16 landuri ale sale, obiectivul principal al executarii pedepsei private de libertate este ca detinutul sa devina capabil sa mentina o viata social responsabila, fara a mai comite infractiuni odata eliberat din detentie. Pentru indeplinirea acestui deziderat, detentia trebuie sa fie comparabila, pe cat posibil, cu viata din libertate si sa fie acompaniata de masuri adecvate pentru reintegrarea detinutilor.

Ca si in alte state europene, filosofia executarii pedepselor private de libertate se bazeaza pe cele doua concepte diferite, dar care functioneaza in complementaritate: siguranta si securitate sociala. Siguranta este un concept care totalizeaza masurile legate de siguranta fizica a penitenciarelor, a detinutilor etc., iar securitatea sociala, inclusiv din perspectiva reintegrarii sociale, este principalul obiectiv al executarii pedepsei.

In Germania, detinutilor li se solicita sa munceasca, in conformitate cu articolul 5, paragraful 41 al legii penitenciare germane. Daca detinutul nu este apt de munca, are posibilitatea de a se implica intr-o activitate terapeutica. Obiectivul principal este de a mentine, transmite si cultiva resurse care sa permita detinutului sa aiba o activitate profesionala ulterior eliberarii. Tinand cont de capacitatile si abilitatile acestora, tuturor detinutilor li se ofera, in timpul detentiei, posibilitatea de a alege trei directii de actiune: un loc de munca, un curs de calificare sau o formare profesionala la locul de munca, insotite, de cele mai multe ori, de cursuri de scolarizare. Accentul este, deci, plasat pe optimizarea reinsertiei socio-profesionale a acestora, odata pusi in libertate. Precizam, de asemenea, ca, in cazul Germaniei, nu exista un contract individual de munca oferit detinutului, sectorul privat avand relatii contractuale doar cu administratia<sup>17</sup>.

<sup>17</sup> Perspectives des instruments europeens pour la reinsertion des detenus: quels moyens Pour quels resultats? - studiu realizat de Think Tank Europeen Pour la solidarite (PIs), Etudes & Dossiers, Affaires sociales, 2013.

Guvernul spaniol a inteles cat de importanta este participarea comunitatii la reintegrarea sociala a detinutilor. Un numar considerabil de organizatii neguvernamentale si asociatii colaboreaza in doua mari arii de interventie, realizand atat activitati in centrele penitenciare, in perioada executional-penala, cat si activitati postdetentie. In vederea facilitarii reintegrarii sociale, aceste organizatii vin in completarea muncii specialistilor din centrele penitenciare, fiind considerate o "prelungire" a activitatii sistemului penitenciar. Desi proiectele acestora sunt implementate in diferite domenii de interes - comunicare, tehnologie, cultura, educatie - diferentiat in functie de tipul de executare a pedepsei, o mare parte a acestora sunt dedicate insertiei profesionale a detinutilor. In functie de evaluarea finala a activitatii organizatiilor, de calitatea proiectelor derulate si de atingerea obiectivelor stabilite, acestora li se aloca fonduri financiare din buget, statul spaniol acordand subventii de 0,7% pe impozitul pe venit, sumele distribuindu-se la Ministerul de Interne, la Ministerul Serviciilor Sociale si la Ministerul Finantelor. Pentru organizatiile neguvernamentale care implementeaza proiecte in sistemul penitenciar, se aloca, anual, aproximativ 300 de milioane de euro<sup>18</sup>, aceasta suma fiind acordata in baza a 12 criterii generale, cum ar fi: numarul centrelor penitenciare, in care se implementeaza programele, numarul beneficiarilor, numarul programelor implementate, rezultatele obtinute etc. Programele de formare/insertie profesionala cuprind programe de formare ocupationala si de ocupare a unui loc de munca, ateliere ocupationale, orientare profesionala, tehnici de cautare a unui loc de munca, sprijin si supervizare pentru reintegrarea sociala. Elementul fundamental al insertiei sociale este munca, astfel ca detinutii care intra in penitenciar sunt formati, calificati profesional pentru a se putea reintegra in comunitate. De altfel, majoritatea detinutilor din sistemul penitenciar spaniol desfasoara activitati corelate cu munca.

<sup>18</sup> Suma disponibila pentru anul 2013.

Modelul Biroului de Participare Sociala, infiintat in cadrul Departamentului de Justitie de la Generalitat de Catalonia, poate fi, de asemenea, mentionat ca buna practica in ceea ce priveste continuarea fireasca a demersurilor derulate cu detinutii in faza executional-penala si in perioada post-detentie. Scopul principal al acestui organism este de a stabili si intari legaturile intre comunitate si persoanele care executa pedepse private de libertate. Interventiile avute in vedere sunt strans legate de identificarea de locuinte sociale pentru persoanele private de libertate fara sprijin familial, comunitati locale rurale (ferme) pentru persoanele dependente de droguri, psihici sau cu discernamant diminuat, comunitati terapeutice, centre de zi pentru persoane care au savarsit infractiuni cu violenta, cu istoric de violenta domestica, agresori sexuali, centre/apartamente in afara orasului, locuri de munca, conform competentelor dobandite in perioada detentiei.

Un exemplu de initiativa sociala din sectorul de voluntariat, foarte activ in Spania, este Centrul de Initiative pentru Reinsertie, a carui misiune vizeaza formarea, ocuparea si reinsertia sociala, prin stabilirea itinerariului de reinsertie socio-profesionala a persoanelor private de libertate. In fiecare an, acest centru formeaza circa 3.000 de detinuti, in aproximativ 250 de meserii. Formarea urmareste trei obiective: sa-i formeze intr-o



meserie, sa le dezvolte competentele profesionale, sa contribuie la reducerea riscului de recidiva. Ocuparea se refera la angajarea detinutilor pe piata muncii inca din perioada executiunii penale si mentinerea acestora, respectiv identificarea altor locuri de munca, dupa ce sunt eliberate din detentie. Inserția se refera la integrarea pe piata muncii dupa realizarea unui plan individualizat, de catre o echipa multidisciplinara, a unui "portret" pentru a intra pe piata muncii. Datele disponibile arata ca, inca din anul 2011, 3.000 de persoane au parcurs acest proces, 887 au obtinut un contract de munca, 50% in intreprinderi normale, iar 50% in intreprinderi de reinsertie sociala.



Mediul de afaceri este, de asemenea, cooptat si prezent in demersurile de reintegrare sociala a persoanelor cu risc de excluziune sociala. Obra Social La Caixa<sup>19</sup>, o fundatie caritabila a grupului financiar La Caixa, are ca program principal Reincorpora/Reintegreaza, un demers fara precedent, care, in colaborare cu mediul penitenciar, se bazeaza pe notiunea de formare-serviciu. Este un proiect pedagogic care aduce impreuna dimensiunea pedagogica si utilitatea sociala. Date disponibile din 2012 arata ca, avand sustinerea Departamentului de Justitie si a Centrului de Initiative pentru Reinsertie, Obra Social La Caixa a dezvoltat 20 de activitati de formare-serviciu in Catalonia. Intre 2005 si 2010, grupul financiar a subventionat formarea a 5.000 de detinuti, in centre penitenciare din toata Spania. In cadrul acestui proiect se lucreaza cu persoane private de libertate, care se afla in etapa finala a executarii pedepsei. Orientarea consta in trei faze: formarea in diferite specializari, serviciul pe care-l dau inapoi comunitatii si integrarea. Cursurile de calificare se deruleaza pe o perioada de 6 luni, insumand intre 300 si 400 de ore. In faza a doua

se utilizeaza o teorie pedagogica (formare si serviciu comunitar) - invata, ulterior "returneaza" ceva comunitatii (ex. merg insotiti in licee si vorbesc despre efectele negative ale alcoolului). In a treia faza are loc orientarea, ce presupune ca fostii detinuti sunt ajutati de ONG sa gaseasca un loc pe piata muncii. Mentionam ca, in anul 2012, au fost implicate in acest proiect 1900 de persoane private de libertate.

<sup>19</sup> <https://obrasociallacaixa.org/en/pobreza-accion-social/integracion-laboral/reincorpora-de-la-caixa>

In Polonia, din remuneratia primita de catre un detinut, ca urmare a muncii prestate, 35% este utilizat pentru un fond special constituit pentru a crea mai multe locuri de munca pentru detinuti (Professional Activation Fund), iar 10% este utilizat pentru acordarea de ajutor, ulterior liberarii (Post-Penitentiary Help Fund).

Detinutii selectati la munca au posibilitatea sa obtina calificari profesionale si, de asemenea, beneficiaza de 14 zile de concediu platit pentru fiecare an lucrat. In perioada concediului platit, anumite drepturi ale detinutului sunt suplimentate (ex.: vizite suplimentare sau cu o durata mai mare, suplimentarea dreptului de a achizitiona alimente sau tutun, prioritate in a participa la activitati culturale).

#### 5.5. Responsabilizarea individuala a persoanelor private de libertate, in raport cu munca

Pornind de la unul din scopurile executarii pedepselor si a masurilor educative privative de libertate, anume "formarea unei atitudini corecte fata de ordinea de drept, fata de regulile de convietuire sociala si fata de munca" [art. 3 alin. (2) din Legea nr. 254/2013, cu modificarile ulterioare], stabilirea unei modalitati concrete de reglementare a raporturilor individuale de munca ale detinutilor este fundamentul demersurilor ulterioare, care vizeaza atat formarea profesionala a acestora (ex: in cadrul invatamantului dual, al uceniciei), cat si accesarea si mentinerea unui loc de munca.

Cadrul legal actual, prin dispozitiile art. 193 alin. (4) din Hotararea Guvernului nr. 157/2016 de aprobare a Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor si a masurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal, cu modificarile ulterioare, desi prevede: "posibilitatea includerii de clauze in contractele de folosire la munca a persoanelor private de libertate, prin care operatorii economici pot sa desfasoare sau sa sustina, material, cursuri de formare profesionala si de atestare pe meserii", aceasta nu este valorificata din cauza lipsei reglementarilor specifice raporturilor individuale de munca.

In prezent, prin dispozitiile art. 10 alin. (8) din Instructiunile privind organizarea muncii persoanelor private de libertate, aprobate prin Decizia directorului general al Administratiei Nationale a Penitenciarelor nr. 500.165/2017, cu modificarile ulterioare, in cazul indeplinirii corespunzatoare a indatoririlor la locul de munca si al participarii constante la munca, la cererea persoanelor private de libertate, operatorul economic poate elibera doar o recomandare, fara valoare juridica, in care sa se mentioneze calitatea lucrarilor, experienta si dobandirea competentelor ca urmare a muncii prestate.

#### 5.6. Practici europene

Desi in multe tari nu exista o definitie unanim acceptata a economiei sociale, in state precum: Spania, Franta, Portugalia, Belgia, conceptul de economie sociala se bucura de cea mai mare recunoastere din partea autoritatilor publice, a lumii academice si stiintifice, precum si din partea sectorului economic. Primele doua tari mentionate se evidentiaza, deoarece Franta este locul de nastere al acestui concept, iar Spania a aprobat, in 2011, prima lege nationala europeana privind economia sociala. Statisticile arata ca, la nivel european, acestea sunt si tarile in care forta de munca implicata in economia sociala reprezinta 9-10% din populatia activa, in timp ce, in noile state membre ale UE, precum Slovenia, Romania, Malta, Lituania, Croatia, Cipru si Slovacia, economia sociala ramane un sector mic, emergent, in care lucreaza sub 2% din populatia activa<sup>20</sup>.

<sup>20</sup> "Evolutii recente ale economiei sociale in Uniunea Europeana" - studiul CESE, Uniunea Europeana 2017.

In paralel, in 2011, Comisia Europeana a publicat Cartea verde, intitulata Promovarea unui cadru european pentru responsabilitatea sociala a intreprinderilor, si a definit Responsabilitatea sociala a intreprinderilor (RSI) ca "un concept aplicat intreprinderilor pentru a integra, in mod voluntar, preocuparile sociale si de mediu in activitatile lor comerciale si in interactiunea cu partile implicate".

Cele doua alternative de sprijin social din partea sectorului economic, de economie sociala si responsabilitate sociala a intreprinderilor, merita exploatate si in interesul reintegrării sociale, socioprofesionale a persoanelor sanctionate penal. In acest context,





sectorul terțiar din Belgia, Franța, Anglia, Spania oferă detinutilor oportunitatea de a lucra, de a se forma/specializa la locul de munca, în baza unui contract/acord individual de munca.



În sens concludiv, cu privire la practicile europene recomandate pentru susținerea inserției persoanelor care au fost sancționate penal, pe piața muncii, amintim Rezoluția Parlamentului European din 5 octombrie 2017, referitoare la sistemele penitenciare și condițiile din închisori, în care sunt prevăzute următoarele:

"63. Încurajează statele membre să elaboreze instrumente pentru a sprijini revenirea detinutilor la activitatea profesională prin identificarea oportunităților de ocupare a unor locuri de munca, în raport cu nevoile din regiune, pentru a organiza și monitoriza formarea și munca în modul cel mai personalizat posibil și pentru a menține un dialog constant cu reprezentanții angajatorilor; face un apel la statele membre să înființeze un sistem de programe de formare destinat încurajării angajatorilor și întreprinderilor private să ofere formare profesională detinutilor, în vederea recrutării acestora la sfârșitul perioadei de

detenție; încurajează statele membre să creeze stimulente pentru angajatorii care doresc să angajeze detinuti sau să încurajeze foști detinuti să își înființeze propria afacere, inclusiv stimulente financiare și fiscale; încurajează, de asemenea, statele membre să înființeze puncte de contact pentru detinutii eliberați, care să ofere informații și sprijin pentru căutarea unui loc de munca, precum și activități de învățare la distanță obligatorii și supravegheate cu strictețe.

(...)

68. Invită Comisia să publice rapoarte detaliate privind situația în închisorile din Europa, din cinci în cinci ani, de la aprobarea prezentei rezoluții, inclusiv o analiză aprofundată privind calitatea educației și formării asigurate detinutilor, precum și o evaluare a rezultatelor (inclusiv ratele de recidivă) măsurilor alternative în locul detenției."

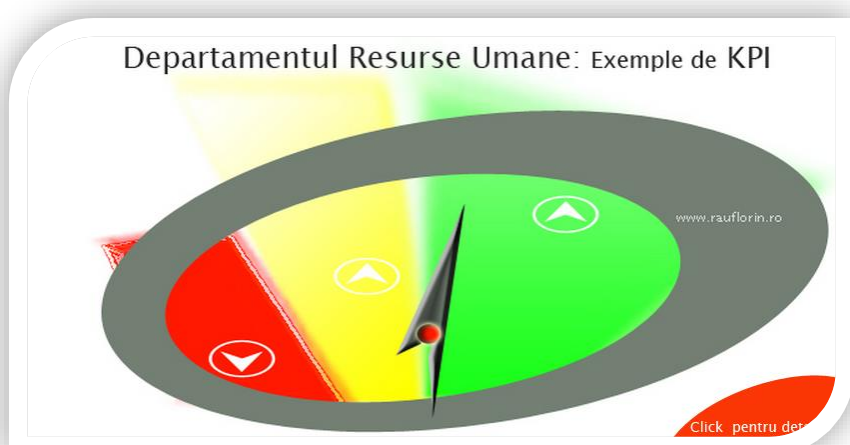
În România, economia socială este reglementată prin Legea nr. 219/2015, cu modificările ulterioare, iar persoanele eliberate din detenție, care îndeplinesc condițiile de a face parte din grupul vulnerabil definit potrivit legii, pot desfășura activități în cadrul structurilor de economie socială, în baza unui raport de munca. Dat fiind faptul că persoanele private de libertate nu pot încheia, în prezent, contracte individuale de munca, nu este posibil accesul acestora la structurile de economie socială decât după ce părăsesc sistemul penitenciar.

### 5.7. Concluzii

Ținând cont de rezultatele analizelor și studiilor efectuate în plan național, precum și de politicile europene în domeniu, se evidențiază o serie de concluzii cu implicații importante, în ceea ce privește procesul de reintegrare socială a persoanelor care au executat sancțiuni privative de libertate.

- Calificarea/recalificarea profesională reprezintă una dintre condițiile de bază, care contribuie la reintegrarea postdetenție, asigurând foștilor detinuti oportunitatea identificării unui loc de munca, implicit și a unei surse de venit, în măsura să susțină independența individuală. Pentru concretizarea acestui obiectiv, este necesară asigurarea unei orientări profesionale și vocaționale mai bune a detinutilor, astfel încât oferta de formare profesională să fie în acord cu cerințele pieței muncii și cu nivelul de studii al persoanelor private de libertate. În acest sens, se impune elaborarea, anual, la nivelul sistemului penitenciar, a unui plan de formare pentru persoanele private de libertate, care să fie analizat și inclus în planul de formare profesională al Agenției Naționale de Ocupare a Forței de Muncă.
- Pentru a avea o imagine reală cu privire la eficiența programelor de formare profesională, derulate în perioada executării pedepselor privative de libertate, este necesară realizarea unei analize privind ocuparea persoanelor eliberate care au beneficiat de aceste demersuri.
- În ceea ce privește eficiența intervenției recuperative, organizate în perioada detenției, aceasta trebuie asigurată prin demersuri ce vizează echilibrarea comportamentală a detinutilor/persoanelor internate, precum și educarea acestora în spiritul responsabilizării și adaptării la normele sociale. În egală măsură, este necesară derularea, cu preponderență, a unor activități cu caracter practic, care pot conduce la creșterea gradului de independență a persoanelor care părăsesc sistemul penitenciar, precum și a unei intervenții care să urmărească identificarea și dezvoltarea înclinațiilor/abilităților individuale, care pot contribui la obținerea unor reușite personale, în diferite domenii de activitate (ex.: arta, sport etc.).
- Contractul individual de munca ar reprezenta o soluție viabilă pentru creșterea șanselor de reintegrare socio-profesională a persoanelor care au executat pedepse privative de libertate, având în vedere că munca prestată la diverși agenți economici reclamă această formă de reglementare a raporturilor de munca. În mod particular, ar prezenta o importanță deosebită reglementarea contractului individual de munca al persoanelor private de libertate din regimul deschis, în vederea facilitării tranziției către viața din comunitate.
- Referitor la asistarea postdetenție, pentru a asigura tranziția dintre mediul penitenciar și comunitate, este necesară existența unor structuri care să aibă în atribuții preluarea persoanelor care se liberează, să ofere servicii integrate, specializate și să monitorizeze cazurile preluate, în scopul depășirii, cu succes, a perioadei critice postdetenție, în care există un risc ridicat de recădere în infracționalitate. În acest sens, este esențială implicarea autorităților locale în aceste demersuri și crearea unei rețele de suport care să includă, pe lângă serviciile sociale, voluntari, poliția comunitară, organizații neguvernamentale, agenți economici, reprezentanți ai cultelor etc.
- Potrivit dispozițiilor execuțional-penale în vigoare, printre documentele care însoțesc persoana privată de libertate la primirea în locul de detenție se numără actul de identitate sau procesul-verbal de stabilire a identității. Situația persoanelor vizate, care nu au documente de identitate, este gestionată printr-un mecanism dificil, ale cărui etape de derulare necesită un interval de timp foarte îndelungat, cu alocarea de resurse umane și financiare. Astfel, în contextul în care se impune celeritate în desfășurarea procesului penal, corectă identificare a persoanei împotriva căreia acesta a fost declanșat fiind esențială, se impune crearea unui mecanism suplă și eficient de înregistrare a persoanelor cercetate/sancționate penal, a căror naștere nu a fost înregistrată în Registrul de stare civilă.

• În scopul susținerii adecvate a interesului superior al copilului privat de libertate, precum și al îndeplinirii obligațiilor față de acesta este necesară desemnarea unui



reprezentant care sa-l asiste pe minor pana la incetarea masurii privative de libertate. Se impune analiza legislatiei in vederea stabilirii conditiilor de numire, a rolului, a atributiilor si a cerintelor de pregatire, formare si experienta profesionala pentru persoanele desemnate ca reprezentanti.

## 6. Obiective



Strategia elaborata pentru ciclul strategic 2020-2024 urmareste consolidarea cadrului interinstitucional de colaborare, in vederea operationalizarii principiilor anterior promovate, prin Hotararea Guvernului nr. 389/2015, respectiv: continuum de servicii si asistenta individualizata, sistematica, adaptata nevoilor, cu adresabilitate pentru categoria persoanelor care au fost sanctionate penal.

Avand in vedere progresele inregistrate in implementarea Hotararii Guvernului nr. 389/2015, cu precadere in perioada 2017-2019, prin acest nou document strategic se intentioneaza ajustarea politicilor promovate in domeniul executional-penal, prin raportare la bunele practici identificate in context european si luand in considerare evolutia serviciilor sociale si educationale, existente in plan national. Astfel, prin Hotararea Guvernului nr. 389/2015 a fost identificat mecanismul de actiune si interactiune necesar pentru institutiile publice si organizatiile neguvernamentale, care au vocatia de a activa in etapele succesive ale procesului de reintegrare sociala a persoanelor sanctionate penal. Scopul actualului demers strategic vizeaza eficientizarea politicilor penale si prevenirea marginalizarii persoanelor care au executat pedepse sau masuri privative de libertate, prin

cresterea gradului de implicare sociala si responsabilizarea comunitatii. Deplasarea accentului dinspre asistarea persoanei, pe timpul detentiei (si, implicit, imbunatatirea calitatii serviciilor puse la dispozitia acesteia, in perioada sederii in penitenciar), spre reabilitarea sociala, prin instrumente care sustin asumarea unui mod de viata autonom si facilitarea accesului la serviciile de suport din comunitate, constituie fundamentul directiilor de actiune emergente actualei Strategii.

Luand in considerare normele si reglementarile europene in domeniu, obiectivarea functiei educational-reintegrative a institutiei penitenciare, dar si a celorlalte institutii publice cu rol in facilitarea reinsertiei sociale a persoanelor care au savarsit infractiuni se evidentiaza ca imperios necesara. Realizarea demersurilor recuperative, la parametri optimi, constituie o premisa esentiala a reusitei interventiei de tip social si este conditionata de eforturile de promovare a unor modalitati standardizate si integrate de suport, in parteneriat interinstitucional.

In implementarea prezentei Strategii, pentru rezultate reale de impact, este absolut necesara implicarea responsabila, printr-o actiune convergenta a institutiilor si organizatiilor neguvernamentale cu rol in asistenta persoanelor private de libertate, in etapele succesive reintegrarii sociale, ca parteneri institutionali care se regasesc la punctul 2.

### Viziune

Strategia nationala de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate va asigura implementarea coerenta a politicilor publice care raspund nevoilor de reintegrare sociala a persoanelor care au executat pedepse sau masuri privative de libertate, contribuind la siguranta comunitatii.

### Misiune

Stimularea implicarii si armonizarea demersurilor organizate de catre actorii sociali (institutii, autoritati publice centrale si locale, culte, organizatii ale societatii civile) care au/pot avea un rol in responsabilizarea si reintegrarea in societate, inca din timpul detentiei, a persoanelor care au executat pedepse sau masuri privative de libertate.

In acest context, au fost mentinute, in linii generale, cele trei directii strategice de actiune promovate prin exercitiul 2015-2019, ce vor fi concretizate in perioada 2020-2024 prin obiective specifice, activitati prevazute cu responsabili, termene si indicatori de rezultat, dupa cum urmeaza:

#### OBIECTIVUL I.

##### Dezvoltarea capacitatii institutionale si interinstitucionale in domeniul reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate

Demersurile de sprijinire a persoanelor private de libertate, in vederea sustinerii reintegrarii in comunitate si pentru prevenirea riscului de excludere sociala, reprezinta o categorie de activitati complexe si dificile, care reclama o pregatire si o abordare specifica si inovativa din partea personalului specializat. De asemenea, eficienta utilizarii resurselor si imbunatatirea climatului organizational contribuie, in mod direct, la cresterea calitatii rezultatelor obtinute in plan local sau sistemic privind reintegrarea sociala a persoanelor sanctionate penal. Consecutiv acestora, se impune nevoia actionarii in sens unitar si dezvoltarea unor politici institutionale, care sa faciliteze procesul de reintegrare sociala.

Prin acest obiectiv, se urmaresc:

- formarea si perfectionarea profesionala a personalului cu atributii in domeniul reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate;
- dezvoltarea infrastructurii institutiilor cu atributii in domeniul reintegrarii sociale;
- analiza si, dupa caz, modificarea si completarea cadrului normativ pentru asigurarea continuitatii serviciilor acordate persoanelor private de libertate;
- implementarea, revizuirea si completarea Manualului de proceduri interinstitucionale, referitoare la implicarea si colaborarea institutiilor si autoritatilor administratiei publice centrale si ale administratiei publice locale in procesul de reintegrare sociala.



Rezultatul asteptat consta in asigurarea cadrului normativ si organizatoric-funcional necesar abordarii interinstitucionale a procesului de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate.

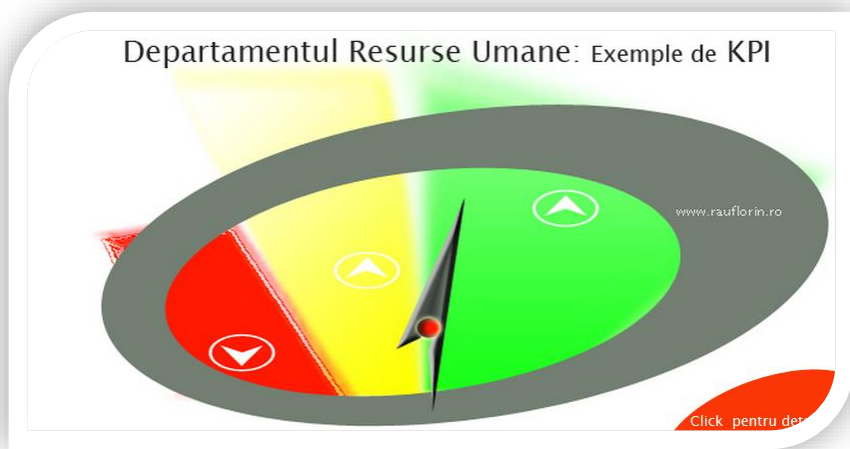
#### OBIECTIVUL STRATEGIC II.

Cresterea eficientei si eficacitatii interventiei specializate derulate in perioada de executare a sanctiunilor privative de libertate



Realizarea demersurilor recuperative destinate persoanelor private de libertate aflate in custodia sistemului penitenciar, la parametri optimi, constituie o premisa esentiala a reusitei interventiei de tip social, pentru facilitarea reintegrarii sociale si prevenirea recidivei. Scopul masurilor preventive si functia formativa a masurilor educative si a pedepselor sau masurilor privative de libertate se evidentiaza ca prioritate si contribuie semnificativ la cresterea sigurantei comunitare.

Prin acest obiectiv se urmaresc:



- optimizarea interventiei recuperative adresate persoanelor private de libertate;
- stimularea accesului persoanelor private de libertate la activitati de instruire scolara si formare profesionala, in acord cu cerintele pietei muncii;
- sensibilizarea comunitatii cu privire la problematica reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate si prevenirea infractiionalitatii;
- dezvoltarea si consolidarea de parteneriate, in vederea facilitarii reintegrarii sociale a persoanelor care au executat pedepse sau masuri privative de libertate.

Rezultatul asteptat consta in punerea la dispozitia persoanelor private de libertate a instrumentelor necesare pentru asumarea unui mod de viata autonom si facilitarea accesului la serviciile de suport din comunitate.

### OBIECTIVUL STRATEGIC III. Facilitarea asistentei postdetentie la nivel sistemic

Dezvoltarea unor servicii de suport social, disponibile in plan local, pentru beneficiarii directi (persoane revenite in comunitate dupa executarea unei pedepse sau masuri privative de libertate) este in masura sa contribuie la finalitatea demersurilor integrative, care vizeaza cresterea gradului de siguranta a comunitatii si prevenirea recidivei. Pentru aceasta, este necesara mobilizarea autoritatilor administratiilor publice locale, in procesul de reintegrare sociala a persoanelor care au fost sanctionate penal, si responsabilizarea comunitatii, in raport cu nevoile de suport si asistenta ale persoanelor apartinand grupurilor vulnerabile (din care fac parte persoanele care executa o pedeapsa/masura privativa de libertate).

Prin acest obiectiv se urmareste:

- asigurarea continuitatii interventiei destinate persoanelor care au executat pedepse sau masuri privative de libertate, prin preluarea cazurilor si acordarea asistentei necesare in perioada postdetentie.

Rezultatul asteptat consta in asigurarea cadrului organizatoric-funcional pentru sustinerea persoanelor private de libertate, in perioada postdetentie, in vederea prevenirii recidivei.

### OBIECTIVUL I.

#### Dezvoltarea capacitatii institutionale si interinstitutionale in domeniul reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate

##### I.1. Formarea si perfectionarea profesionala a personalului cu atributii in domeniul reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate

Termen: pana la finalizarea implementarii Strategiei (2024)

Rezultat: personal pregatit profesional, din perspectiva abordarii integrate a procesului de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate

##### I.2. Dezvoltarea infrastructurii institutiilor cu atributii in domeniul reintegrarii sociale

Termen: anual

Rezultat: resurse umane si materiale, care sa sustina abordarea integrata a procesului de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate

##### I.3. Analizarea si, dupa caz, modificarea si completarea cadrului normativ pentru asigurarea continuitatii serviciilor acordate persoanelor private de libertate

Termen: pana la finalizarea implementarii Strategiei (2024)

Rezultat: cadru normativ comun, care reglementeaza asigurarea continuitatii serviciilor acordate persoanelor private de libertate, modificat si promovat

##### I.4. Implementarea, revizuirea si completarea Manualului de proceduri interinstitutionale, referitoare la implicarea si colaborarea institutiilor si autoritatilor administratiei publice centrale si ale administratiei publice locale in procesul de reintegrare sociala

Termen: periodic, pana la finalizarea implementarii Strategiei (2024)

Rezultat: Manual de proceduri interinstitutionale, revizuit si completat

### OBIECTIVUL STRATEGIC II.

#### Cresterea eficientei si eficacitatii interventiei specializate derulate in perioada de executare a sanctiunilor privative de libertate

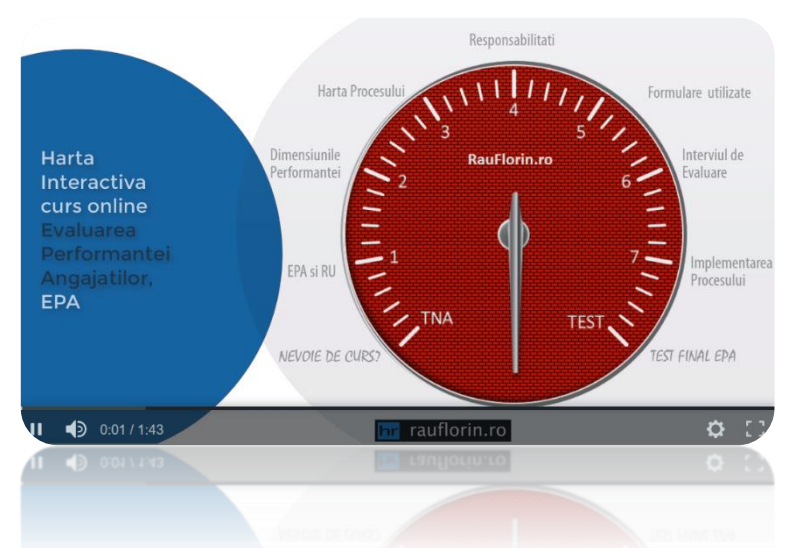
##### II.1. Optimizarea interventiei recuperative adresate persoanelor private de libertate

Termen: pana la finalizarea implementarii Strategiei (2024)

Rezultat: programe de interventie si instrumente de evaluare adaptate nevoilor beneficiarilor

##### II.2. Stimularea accesului persoanelor private de libertate la activitati de instruire scolara si formare profesionala, in acord cu cerintele pietei muncii

Termen: pana la finalizarea implementarii Strategiei (2024)



Rezultat: cadru normativ aprobat, care faciliteaza accesul persoanelor private de libertate la activitati de instruire scolara si formare profesionala, in acord cu cerintele pietei muncii

### II.3. Sensibilizarea comunitatii cu privire la problematica reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate si prevenirea infractiunii



Termen: pana la finalizarea implementarii Strategiei (2024)

Rezultat: proiecte de prevenire a criminalitatii si produse media destinate sensibilizarii comunitatii cu privire la problematica reinsertiei sociale a persoanelor private de libertate, intalniri intre potentiali angajatori si persoanele private de libertate, burse ale locurilor de munca

### II.4. Dezvoltarea si consolidarea de parteneriate, in vederea facilitarii reintegrarii sociale a persoanelor care au executat pedepse sau masuri privative de libertate

Termen: anual

Rezultat: protocoale de colaborare si acorduri de parteneriat incheiate sau, dupa caz, revizuite si implementate

## OBIECTIVUL STRATEGIC III. Facilitarea asistentei postdetentie la nivel sistemic

### III.1. Asigurarea continuitatii interventiei destinate persoanelor care au executat pedepse sau masuri privative de libertate, prin preluarea cazurilor si acordarea asistentei in perioada postdetentie

Termen: pana la finalizarea implementarii Strategiei (2024)

Rezultat: proiect de procedura-cadru/metodologie aprobata si implementata, informari transmise cu privire la nevoile de asistare postdetentie, cazuri preluate, studii privind reintegrarea sociala a persoanelor private de libertate, cadru comun de furnizare si accesare a informatiilor privind referirea cazurilor, centre de incluziune sociala functionale

### 7. Valori si principii generale

Implementarea Strategiei este subsumata urmatoarelor valori si principii generale:

- solidaritatea sociala, potrivit careia intreaga comunitate participa la sprijinirea persoanelor vulnerabile;
- abordarea particularizata, potrivit careia masurile de reintegrare sociala trebuie adaptate situatiei de viata a fiecărei persoane;
- responsabilizarea individuala, potrivit careia persoana privata de libertate participa, in mod activ, la procesul de reintegrare sociala;
- parteneriatul, potrivit caruia autoritatile publice centrale si locale, institutiile publice si private, organizatiile neguvernamentale, institutiile de cult recunoscute de lege, precum si membrii comunitatii stabilesc obiective comune, conlucreaza si mobilizeaza toate resursele necesare reintegrării in societate a persoanelor care au executat pedepse sau masuri privative de libertate, contribuind astfel la siguranta comunitatii;
- proximitatea, potrivit careia serviciile sunt organizate cat mai aproape de beneficiar, pentru facilitarea accesului la acestea;
- eficacitatea, potrivit careia utilizarea resurselor publice are in vedere indeplinirea obiectivelor programate pentru fiecare dintre activitati si obtinerea celui mai bun rezultat, in raport cu efectul proiectat;
- eficienta, potrivit careia utilizarea resurselor publice are la baza respectarea celui mai bun raport cost-beneficiu;
- asigurarea securitatii publice si a sigurantei cetateanului - in implementarea prezentei Strategii, se urmareste cresterea increderii opiniei publice in demersurile recuperative derulate, subscrise functiei educative a masurilor si pedepselor privative de libertate;
- participarea si transparenta - toate partile implicate contribuie, in mod efectiv, la implementarea Strategiei. Societatea civila este informata cu privire la procesul de implementare;
- principiul continuitatii si coordonarii - in procesul de implementare a Strategiei sunt asigurate atat actualizarea politicilor curente la nivel sectorial, cat si coordonarea cu alte initiative;
- principiul cooperarii, coerentei si multidisciplinaritatii - in implementarea prezentei Strategii, partenerii institutionali coopereaza, conform responsabilitatilor prevazute in etape succesive ale procesului de reintegrare sociala, asigurandu-se, in acest fel, o abordare coerenta si multidisciplinara in concretizarea activitatilor subscrise obiectivelor asumate;
- principiul respectarii drepturilor persoanelor private de libertate si a confidentialitatii datelor personale - in implementarea prezentei Strategii, partenerii institutionali asigura respectarea drepturilor si libertatilor fundamentale ale persoanelor private de libertate, cu exigenta pastrarii confidentialitatii datelor personale;
- principiul promovarii egalitatii de sanse in accesul la masurile promovate pentru facilitarea reintegrării sociale - prin prezenta Strategiei se asigura conditiile pentru accesarea demersurilor recuperative si a masurilor promovate, de catre fiecare persoana privata de libertate, in raport cu nevoile individuale specifice;
- principiul sustenabilitatii activitatilor - prezenta Strategiei propune dezvoltarea unui sistem integrat, coerent si durabil de servicii de asistenta postdetentie la nivelul comunitatii.

### 8. Monitorizare, evaluare, revizuire





Instrumentul prin care se asigura implementarea Strategiei este Planul national de implementare a Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate, care contine obiectivele strategice, obiectivele specifice, activitatile, termenele de realizare, responsabilii, resursele si indicatorii de rezultat.



prezenta Strategie.

Prin revizuirea Strategiei, in functie de influentele factorilor interni si externi, se urmareste adaptarea continua a obiectivelor, activitatilor si resurselor pentru atingerea impactului asteptat. Deciziile de revizuire sunt formulate in consecinta analizei informatiilor incluse in Rapoartele anuale de monitorizare si agreeate in plenul Comitetului.

Pentru concretizarea obiectivelor si activitatilor prevazute in prezenta Strategie, fiecare institutie si autoritate a administratiei publice centrale si locale, responsabila, asigura transpunerea acestora in documentele proprii de planificare a activitatii.

#### 9. Implicatii bugetare

Aplicarea strategiei se va realiza cu incadrare in bugetul aprobat institutiilor implicate in implementarea sa.

#### 10. Implicatii juridice

1) Analizarea cadrului normativ pentru asigurarea continuitatii serviciilor acordate in domeniul reintegrarii sociale:

Studiile evidentiaza practici eficiente in alte state europene si recomanda completarea unor prevederi legale pentru a facilita accesul persoanelor private de libertate la o gama mai larga de servicii sociale.

- Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor si a masurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal, cu modificarile si completarile ulterioare;
- Legea nr. 350/2005 privind regimul finantarilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activitati nonprofit de interes general, cu modificarile si completarile ulterioare;
- Ordonanta de urgenta a Guvernului nr. 97/2005 privind evidenta, domiciliul, resedinta si actele de identitate ale cetatenilor romani, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare;
- Hotararea Guvernului nr. 1.375/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare unitara a dispozitiilor legale privind evidenta, domiciliul, resedinta si actele de identitate ale cetatenilor romani, cu modificarile si completarile ulterioare;
- Hotararea Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor si a masurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal, cu modificarile si completarile ulterioare;
- Decizia directorului general al Administratiei Nationale a Penitenciarelor nr. 500.165/2017 pentru aprobarea Instructiunilor privind organizarea muncii persoanelor private de libertate, cu modificarile ulterioare.

2) Analizarea si, dupa caz, modificarea si completarea cadrului normativ necesar privind realizarea urmatoarelor activitati:

- analiza si, dupa caz, modificarea si completarea unor acte normative privind desemnarea unui reprezentant pentru asistarea minorului care executa o masura privativa de libertate si stabilirea conditiilor de numire a acestuia, a rolului, a atributiilor si a cerintelor de pregatire, formare si experienta profesionala;
- formularea propunerilor de modificare si completare a cadrului legal aferent evidentei persoanelor, in vederea emiterii actelor de identitate, la solicitarea reprezentantilor autoritatii in care se afla persoana cercetata/privata de libertate care refuza sa depuna o cerere in acest sens;

- dezvoltarea cadrului legal necesar incheierii unor contracte individuale de munca pentru a asigura accesul persoanelor private de libertate la piata fortei de munca/forme de instruire profesionala;

- modificarea cadrului legal pentru implementarea invatamantului dual in unitatile sistemului penitenciar;

- asigurarea cadrului legal pentru accesarea unor surse de finantare de la bugetul de stat, in scopul facilitarii reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate (Program de Interes National).



## 11. Indicatori

### Indicatori de performanta

Denumirea obiectivului strategic	Rezultatul asteptat	Denumirea indicatorilor de performanta	Valoarea indicatorilor de performanta			
			Previzionat	Realizat		
<b>I. Dezvoltarea capacitatii institutionale si interinstitutionale in domeniul reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate</b> - formarea si perfectionarea profesionala a personalului cu atributii in domeniul reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate; - dezvoltarea infrastructurii institutiilor cu atributii in domeniul reintegrarii sociale; - analiza si, dupa caz, modificarea si completarea cadrului normativ pentru asigurarea continuitatii serviciilor acordate persoanelor private de libertate; - implementarea, revizuirea si completarea Manualului de proceduri interinstitutionale referitoare la implicarea si colaborarea institutiilor si autoritatilor administratiei publice centrale si locale in procesul de reintegrare sociala.	Rezultatul asteptat consta in asigurarea cadrului normativ si organizatorico-funcional, unitar, necesar abordarii interinstitutionale a procesului de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate.	Nr. programe de formare comuna implementate	1			
		Nr. ore de formare profesionala	40 h/an			
		Nr. specialisti care urmeaza programele	50			
		Procent absolventi programe de formare profesionala (%)	95% dintre participanti			
		Nr. baze comune de documente normative	1			
		Nr. acte normative modificate/completate	3			
		Nr. proceduri aplicate	7			
		Nr. proceduri revizuite/nou elaborate	3			
		Nr. instrumente revizuite	3			
		Nr. rapoarte de evaluare a eficacitatii programelor	4			
<b>II. Cresterea eficientei si eficacitatii interventiei specializate derulate in perioada de executare a sanctiunilor privative de libertate</b> - optimizarea interventiei recuperative adresate persoanelor private de libertate; - stimularea accesului persoanelor private de libertate la activitati de instruire scolara si formare profesionala, in acord cu cerintele pietei muncii; - sensibilizarea comunitatii cu privire la problematica reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate si prevenirea infractiionalitatii; - dezvoltarea si consolidarea de parteneriate, in vederea facilitarii reintegrarii sociale a persoanelor aflate in executarea unei pedepse sau masuri privative de libertate.	Rezultatul asteptat consta in punerea la dispozitia persoanelor private de libertate a instrumentelor necesare pentru asumarea unui mod de viata autonom si facilitarea accesului la serviciile de suport din comunitate.	Nr. programe revizuite si adaptate	5			
		Nr. propuneri de modificare si completare legislativa/normativa	3			
		Nr. proiecte de prevenire a criminalitatii, precum si de sensibilizare a comunitatii cu privire la problematica reinsertiei sociale a persoanelor private de libertate	1/an			
		Nr. produse media realizate si difuzate	1			
		Baza comuna de protocoale, actualizata si disponibila pentru accesare	1			
		<b>III. Facilitarea asistentei postdetentie la nivel sistemic</b> - asigurarea continuitatii interventiei destinate persoanelor care au executat pedepse sau masuri privative de libertate, prin preluarea cazurilor si acordarea asistentei in perioada postdetentie.	Rezultatul asteptat consta in asigurarea cadrului organizatorico-funcional pentru sustinerea persoanelor private de libertate, in perioada postdetentie, in vederea prevenirii recidivei.	Proiect procedura-cadru/metodologie privind asistarea postdetentie	1	
				Procedura- cadru/metodologie implementata	1	
				Cadru comun de accesare a informatiilor despre persoanele private de libertate	1	
				Nr. studii privind reintegrarea sociala a persoanelor care au executat sanctiuni privative de libertate	3	
				Nr. centre de incluziune sociala	8	

## 12. Etape ulterioare intrarii in vigoare a strategiei, institutii responsabile

Etape ulterioare intrarii in vigoare a strategiei	Termen	Institutii responsabile
Desemnarea membrilor Comitetului interministerial pentru coordonarea si implementarea prevederilor Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate 2020-2024	30 de zile de la data intrarii in vigoare a proiectului Hotararii Guvernului privind implementarea Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate 2020-2024	Ministerul Justitiei, Ministerul Muncii si Protectiei Sociale, Ministerul Educatiei si Cercetarii, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sanatatii, Administratia



Desemnarea membrilor Secretariatului tehnic al Comitetului prin decizie a directorului general al Administratiei Nationale a Penitenciarelor	30 de zile de la data intrarii in vigoare a proiectului Hotararii Guvernului privind implementarea Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate 2020-2024	Administratia Nationala a Penitenciarelor
Elaborarea Regulamentului de organizare si functionare al Comitetului	60 de zile de la data intrarii in vigoare a proiectului Hotararii Guvernului privind implementarea Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate 2020-2024	Comitetul interministerial pentru coordonarea si implementarea prevederilor Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate 2020-2024

### 13. Plan national de implementare a Strategiei nationale de reintegrare sociala a persoanelor private de libertate

Obiective specifice	Activitati	Termen	Responsabil	Resurse	Indicator de rezultat
OBIECTIVUL STRATEGIC I - Dezvoltarea capacitatii institutionale si interinstitutionale in domeniul reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate					
<b>I.1. Formarea si perfectionarea profesionala a personalului cu atributii in domeniul reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate</b>	I.1.1. Continuarea implementarii programului comun de formare si de perfectionare profesionala a personalului cu atributii in domeniul reintegrarii sociale	Anii I-II	sectorul formare profesionala de la nivelul DNP, ANP, ANOFM, MEC	- resurse umane - resurse materiale - resurse financiare in limita bugetelor aprobate ale institutiilor - fonduri din proiecte - resurse atrase de catre colaboratori externi	- nr. specialisti care urmeaza programele/nr. specialisti care au fost identificati cu nevoile de formare si perfectionare profesionala - nr. specialisti care au absolvit programul/nr. specialisti participanti
	I.1.2. Revizuirea si acreditarea formei revizuite a programului comun de formare si de perfectionare a personalului cu atributii in domeniul reintegrarii sociale	Anul II	grup de lucru interinstitutional: DNP, ANP, ANOFM, MEC	- resurse umane	- program revizuit si acreditat
	I.1.3. Implementarea programului, in varianta revizuita	Anii III-V	sectorul formare profesionala de la nivelul DNP, ANP, MEC institutii de invatamant superior	- resurse umane - resurse materiale - resurse financiare in limita bugetelor aprobate ale institutiilor - fonduri din proiecte - resurse atrase de catre colaboratori externi	- nr. specialisti care urmeaza programul revizuit/nr. specialisti care au fost identificati cu nevoile de formare si perfectionare profesionala - nr. specialisti care au absolvit programul revizuit/ nr. specialisti participanti
	I.1.4. Participarea, in cadrul unor intalniri comune organizate la nivel local/regional, de catre unitatile din sistemul penitenciar, in vederea diseminarii modelelor profesionale de buna practica in domeniul reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate	Anual (o activitate/an)	DNP, MEC, MAI (IGPR, ANA), MS, MMPS (ANOFM, ANDPDCA), ANP, autoritati ale administratiei publice locale (inclusiv prin SPAS-uri), in colaborare cu ONG-uri	- resurse umane - resurse materiale - resurse financiare in limita bugetelor aprobate ale institutiilor - fonduri din proiecte - resurse atrase de catre colaboratori externi	- o intalnire la nivel local/regional, in fiecare an de implementare
<b>I.2. Dezvoltarea infrastructurii institutiilor cu atributii in domeniul reintegrarii sociale</b>	I.2.1. Continuarea asigurarii resurselor necesare, in vederea desfasurarii eficiente a activitatilor	Anual	DNP, ANP, MEC (resurse umane), autoritati publice locale	- resurse umane - resurse materiale - resurse financiare in limita bugetelor aprobate ale institutiilor	- nr. functii ocupate/nr. functii prevazute in state - nr. spatii nou identificate/ nr. spatii necesare - nr. spatii amenajate/ nr. spatii care necesita imbunatatirea amenajarii

				(inclusiv din venituri proprii) - fonduri din proiecte - resurse atrase de catre colaboratori externi	
<b>I.3. Analizarea si, dupa caz, modificarea si completarea cadrului normativ pentru asigurarea continuitatii serviciilor acordate persoanelor private de libertate</b>	I.3.1. Actualizarea bazei comune de acte normative, in domeniul reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate	Periodic, in functie de modificarile si completarile cadrului legislativ	DNP, ANP, MEC, MAI (IGPR), MS, MMPS	- resurse umane	- baza comuna de acte normative in domeniul reintegrarii sociale, actualizata
	I.3.2. Continuarea procesului de analiza a actelor normative existente, in scopul monitorizarii propunerilor anterioare si al identificarii prevederilor necesar a fi modificate si/sau completate, a lacunelor legislative in domeniu si, dupa caz, in scopul asanarii cadrului legislativ	Anul II si anul V	Grup de lucru interinstitutional DNP, MEC, MAI (inclusiv prin IGPR), MS, MMPS, ANP	- resurse umane	- raport de analiza si inventar de propuneri de modificare sau completare a cadrului legislativ
	I.3.3. Promovarea si aprobarea actelor normative de modificare si completare a cadrului legislativ ca urmare a analizei cadrului legislativ existent	Pana la finalizarea implementarii Strategiei	MJ, DNP, ANP, MEC, MAI (IGPR), MS, MMPS	- resurse umane	- nr. acte normative aprobate - nr. acte normative promovate
	I.3.4. Analizarea, modificarea si completarea unor acte normative privind desemnarea unui reprezentant pentru asistarea minorului care executa o masura privativa de libertate si stabilirea conditiilor de numire ale acestuia, a rolului, a atributiilor si a cerintelor de pregatire, formare si experienta profesionala	Pana la finalizarea implementarii Strategiei	Grup de lucru interinstitutional DNP, ANP, MAI (inclusiv prin IGPR), MS, MMPS (ANDPDCA)	- resurse umane	- nr. acte normative analizate - nr. acte normative promovate - nr. acte normative aprobate
	- I.3.5. Formularea propunerilor de modificare si completare a cadrului legal aferent evidentei persoanelor, in vederea emiterii actelor de identitate, la solicitarea reprezentantilor autoritatii in	care se afla persoana cercetata/privata de libertate care refuza sa depuna o cerere in acest sens Pana la finalizarea implementarii Strategiei	Grup de lucru interinstitutional MAI (inclusiv prin DEPABD, IGPR), DNP, ANP	- resurse umane	- propunere de modificare legislativa - nr. acte normative modificate si completate
<b>I.4. Implementarea, revizuirea si completarea Manualului de proceduri interinstitutionale referitoare la implicarea si colaborarea institutiilor si autoritatilor publice centrale si locale in procesul de reintegrare sociala</b>	I.4.1. Continuarea implementarii Manualului de proceduri interinstitutionale	Pana la finalizarea implementarii Strategiei	DNP, MEC, MAI (inclusiv prin ANA, IGPR), MS, MMPS (inclusiv prin ANOFM, ANDPDCA), ANP	- resurse umane	- nr. proceduri aplicate conform Manualului
	I.4.2. Evaluarea si revizuirea procedurilor pilotate, precum si completarea manualului cu noi proceduri	Anii I-III	Grup de lucru interinstitutional - DNP, MEC, MAI (inclusiv prin ANA, IGPR), MS, MMPS (inclusiv prin ANOFM, ANDPDCA), ANP si parteneri din comunitate - colaboratori	- resurse umane	- nr proceduri revizuite - nr. proceduri nou elaborate

OBIECTIVUL STRATEGIC II - Cresterea eficientei si eficacitatii interventiei specializate derulate in perioada de executare a sanctiunilor privative de libertate



<b>II.1. Optimizarea interventiei recuperative adresate persoanelor private de libertate</b>	II.1.1. Revizuirea instrumentelor necesare culegerii informatiilor relevante in procesul de evaluare a persoanelor private de libertate	Pana la finalizarea implementarii Strategiei	DNP, ANP		- 1 raport de evaluare instrumente - 3 instrumente de evaluare revizuite
	II.1.2. Evaluarea eficacitatii programelor educative, de asistenta psihologica si asistenta sociala implementate, din perspectiva reintegrarii sociale	Anii I-II	DNP, ANP, MAI (ANA) - parteneri institutionali si organizatii neguvernamentale (conform protocoalelor de colaborare) - institutii de invatamant superior - organisme profesionale cu rol de supervizare	- resurse umane - resurse financiare in limita bugetelor alocate - fonduri din proiecte	- 3 rapoarte de evaluare intermediare - 1 raport de evaluare final, cu privire la programe
	II.1.3. Revizuirea, adaptarea si definitivarea programelor educative, de asistenta psihologica si asistenta sociala, in functie de rezultatele evaluarii acestora	Anii III-V	DNP, ANP, MAI (ANA) - parteneri institutionali si organizatii neguvernamentale (conform protocoalelor de colaborare) - institutii de invatamant superior - organisme profesionale cu rol de supervizare	- resurse umane - resurse financiare - resurse financiare in limita bugetelor alocate - fonduri din proiecte - resurse atrase de catre colaboratori	- 20 programe ajustate - 5 programe dezvoltate
<b>II.2. Stimularea accesului persoanelor private de libertate la activitati de instruire scolara si formare profesionala, in acord cu cerintele pietei muncii</b>	II.2.1. Dezvoltarea cadrului legal necesar incheierii unor contracte individuale pentru a asigura accesul persoanelor private de libertate la piata fortei de munca/forme de instruire profesionala	Pana la finalizarea implementarii Strategiei	ANP	- resurse umane - resurse financiare in limita bugetelor alocate - fonduri din proiecte	- propuneri de modificare legislativa care sa reglementeze acordul individual
	II.2.2. Modificarea cadrului normativ pentru implementarea invatamantului dual in unitatile sistemului penitenciar	Anul I	ANP, MEC	- resurse umane	- propuneri de modificare cadru normativ
	II.2.3. Implementarea invatamantului dual pentru persoanele private de libertate, in situatia in care exista cereri din partea agentilor economici	Anii II-V	ANP, MEC (prin inspectoratele scolare), in colaborare cu agenti economici	- resurse umane - resurse financiare in limita bugetelor alocate - fonduri din proiecte	- nr. detinuti inscrisi la cursurile invatamantului dual
	II.2.4. Dezvoltarea cadrului legislativ pentru asigurarea conditiilor necesare evaluarii si certificarii competentelor profesionale dobandite pe alte cai decat cele formale	Anii I-III	MEC (ANC), ANP	- resurse umane - resurse financiare - resurse financiare in limita bugetelor alocate - fonduri din proiecte	- propuneri dezvoltare cadru legislativ
	II.2.5. Asigurarea cadrului legal pentru accesarea unor surse de finantare de la bugetul de stat, in scopul facilitarii reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate (Program de Interes National)	Anii I-III	MJ, ANP, DNP	- resurse umane - resurse financiare in limita bugetelor alocate	- propuneri de interventie legislativa pentru dezvoltarea de programe de interes national

	II.2.6. Elaborarea unui Program de Interes National pentru facilitarea accesului persoanelor private de libertate la servicii educationale, psihologice si sociale	Anii IV-V	MJ, ANP, DNP	- resurse umane - resurse financiare in limita bugetelor alocate	- PIN elaborat
<b>II.3. Sensibilizarea comunitatii cu privire la problematica reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate si prevenirea infractiionalitatii</b>	II.3.1. Continuarea implementarii unor programe/proiecte/campanii de prevenire a criminalitatii	Periodic	DNP, MAI (IGPR, ANA, IGPF), MEC, ANP, in colaborare cu parteneri din comunitate	- resurse umane - fonduri din proiecte - resurse atrase de partenerii din comunitate	- nr. parteneri implicati - nr. programe/proiecte/ campanii organizate - nr. beneficiari - nr. aparitii in mass- media/nr. comunicate de presa elaborate/proiect
	II.3.2. Continuarea implementarii de proiecte pentru sensibilizarea comunitatii cu privire la problematica reinsertiei sociale a persoanelor private de libertate	Pana la finalizarea implementarii Strategiei	DNP, ANP, MEEMA, in colaborare cu parteneri din comunitate	- resurse umane - fonduri din proiecte - resurse atrase de partenerii din comunitate	- nr. parteneri implicati - nr. proiecte organizate - nr. beneficiari - nr. aparitii in mass- media/nr. comunicate de presa elaborate/proiect
	II.3.3. Organizarea unor intalniri intre persoanele private de libertate si potentiali angajatori, burse ale locurilor de munca, pentru facilitarea reinsertiei pe piata fortei de munca	Anual	ANP, MMPS (ANOFM), MEEMA	- resurse umane - fonduri din proiecte	- nr. intalniri, burse ale locurilor de munca organizate - nr. persoane selectate in vederea incadrării in munca
	II.3.4. Crearea/dezvoltarea unor produse media (ex. spoturi sociale audiovideo) destinate facilitarii reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate si prevenirii recidivei	Pana la finalizarea implementarii Strategiei	DNP, ANP	- resurse atrase de parteneri instititionali - fonduri din proiecte	- nr. produse media realizate
	II.3.5. Promovarea produselor audiovideo realizate, in mediul on si off line	Pana la finalizarea implementarii Strategiei	DNP, MAI (IGPR, ANA, ANITP), MEC, ANP, parteneri din comunitate	- resurse umane	- nr. parteneri implicati - nr. aparitii in mass-media
<b>II.4. Dezvoltarea si consolidarea de parteneriate, in vederea facilitarii reintegrarii sociale a persoanelor care au executat pedepse sau masuri privative de libertate</b>	II.4.1. Actualizarea bazei comune de protocoale de colaborare, incheiate in domeniul reintegrarii sociale a persoanelor private de libertate	Anual	- DNP, MAI (ANA), MS, MMPS (ANOFM, ANDPDCA), ANP - asociatii si organizatii neguvernamentale (conform protocoalelor de colaborare si responsabilitatilor)	- resurse umane	- baza comuna de protocoale
<b>OBIECTIVUL STRATEGIC III - Facilitarea asistentei postdetentie la nivel sistemic</b>					
<b>III.1. Asigurarea continuitatii interventiei destinate persoanelor care au executat pedepse sau masuri privative de libertate, prin preluarea cazurilor si acordarea asistentei in perioada postdetentie</b>	III.1.1. Elaborarea unei proceduri-cadru/metodologii privind asistarea postdetentie	Anii I-II	Grup de lucru interinstitucional	- resurse umane	- proiect de act normativ pentru aprobarea procedurii- cadru/metodologiei privind asistarea postdetentie
	III.1.2. Implementarea procedurii-cadru/metodologii privind asistarea postdetentie	Anii II-V	- autoritati publice locale, in colaborare cu ANP, DNP, MEC, MAI, MS, ANOFM, alte institutii cu atributii in asistarea postpenala	- resurse umane	- procedura- cadru/metodologie implementata
	III.1.3. Furnizarea informatiilor necesare institutiilor si autoritatilor administratiilor publice locale, pentru continuarea acordarii de asistenta persoanelor care au executat pedepse sau masuri privative de libertate	Pana la finalizarea implementarii Strategiei	ANP (inclusiv in colaborare cu DNP, MEC, MAI, MS, ANOFM, BOR, alte institutii cu atributii in asistarea postpenala)	- resurse umane	- nr. informari transmise/ nr. beneficiari care necesita asistenta in perioada postdetentie



III.1.4. Certificarea competentelor profesionale dobandite pe alte cai decat cele formale ale persoanelor puse in libertate din detentie	Anii I-II	MMPS (ANOFM), ANP	- resurse umane - resurse financiare in limita bugetelor alocate - fonduri din proiecte	- nr. persoane certificate
III.1.5. Preluarea si asistarea, la nivelul retelei de suport comunitar, a persoanelor puse in libertate	Pana la finalizarea implementarii Strategiei	ANP, in colaborare cu BOR	- resurse umane	- nr. cazuri identificate/ nr. cazuri preluate
III.1.6. Realizarea de studii privind reintegrarea sociala a persoanelor care au executat pedepse sau masuri privative de libertate (ex.: ocuparea pe piata muncii, tendinte legate de populatia infractionala)	Pana la finalizarea implementarii Strategiei	- MJ; institutiile responsabile, dupa caz, in colaborare cu parteneri universitari, ONG-uri	- resurse umane - resurse materiale - resurse financiare ale institutiilor desemnate - fonduri din proiecte	- nr. rapoarte de cercetare - recomandari si masuri consecutive concluziilor studiilor
III.1.7. Crearea cadrului comun de accesare a unor informatii despre persoanele private de libertate, in vederea facilitarii reintegrarii sociale si prevenirii recidivei	Pana la finalizarea implementarii Strategiei	- DNP, MEC, MAI (IGPR), MS, ANP, MMPS (ANOFM)	- resurse umane - resurse materiale - resurse financiare in limita bugetelor alocate - fonduri din proiecte	- acces comun la informatii, reglementat
III.1.8. Dezvoltarea centrelor de incluziune sociala	Pana la finalizarea implementarii Strategiei	- autoritati publice locale; dupa caz, in colaborare cu organizatii neguvernamentale	- resurse umane - resurse materiale - resurse bugetare ale autoritatilor publice locale - fonduri din proiecte	- nr. centre de incluziune functionale

